

בלי מורא-בלי משוא פנים

הזדה

העולם

השבועון המצויר לאינפורמציה

שחקנית מרלין מונרו
שוקיים בשלושה ממדים

השבועון המצוייר
לאיפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב
(ליד תיאטרון "אהל")
ת.ד. 138, טל. (ומיני) 48785
מען המברקים: "עולמברים"
מיר: העולם הזה בע"מ

מורסם:
דפוס ישראל בע"מ ת"א.
מס' 831
"גבתשרי תשי"ד
23.9.53

2/12

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כתיוב:
אורי סלע
מ"מ הכתב הראשי:
עמונאל פרט

חברי מערכת:
מיכאל אלמו, דוד ארנון, משה כרמלי, יחיאל כשו,
יהודה נבאי, נצה נבי, ילי גלילי, אוסקר שאונר, סילבי קשת,
צירי שערין

נפתלי בום, שלמה ברדור, שמואל בק, שרנא חייל זאב ליסמן,
פליס סוגר, פאול קור, נרט רומשילד,
מ"מ ראש מערכת ירושלים:
זאב הרץ

מנהל מעבדה:
דוד טוייב
סופרי חוץ:
מונטי ניקובס, נבריאלי דנון, יוש

ראש המינהלה:
שלמה הררי

נה הוא הקובע. אמנם אין להכחיש את ההש' פעה הבינלאומית, אולם אם נשים את הדגש עליה, נגרם לתסביך-בריחה, להתחמקות הא' דם מן האחוריות. אתה אינך יכול לשנות בהרבה את מצב העולם, אולם אתה יכול בהחלט לשנות את המצב במדינה. והוא ש יקבע בסופו של דבר, את גורלך. דעה זו ניצחה. הוחלט, איפוא, לבחור, לפי שעה, בחיים כהן, להשלים את מאמרו השנה עליו, כפוף לתנאי שאם יקרה עד כוף השנה דבר חשוב שישנה את התמונה מעיקרה, יובא העניין לדיון נוסף. שום דבר כזה לא קרה. חודש לפני ראש השנה הושלם מאמרו השנה בעיקרו. בישיבה מצומצמת של העורך הראשי, עורך התבנית ועורך הכיתוב נקבעה הצורה בה יופיע המאמר בעתון, המקום שיוקדש לו, הצורה הגראפית להבעת הרעיון היסודי (כולל ציור השער והפרוטומנטו) בעמוד 3, וצורתו ה' סופית של המאמר עצמו. מאותו רגע הת' גלגלה העבודה הסדירה — התיצויות עם צייר השער, נסיונותיו של הצלם הראשי ביחס לפרוטומנטו, כתיבת המאמר בשנית ובשלישית.

אחת שעה עברו חוליות אחרות על הכנת החומר לבחירת אנשיהשנה במקצועות ה' שונים, תוך התיצויות מתמדת עם כמה מומי חיים בכל שטח, ובבחירת סרטי השנה. מררכי אורן הוצעו על סידרה אנשיהשנה במק' צועות, ושם הוא נשאר, כאיש המסמל את המדיניות של תשי"ג.

אחד הכתבתבים של מפא"י פירסם, בימים אלה, את הסברה המשעשעת שבחרנו בחיים כהן ממש ברנע האחרון, יומיים לפני הד' פסח הגליון, כנקמה על פעולתו נגד תחרות הענק של הנוסד הזה ומפעלי ארטיק. היתה זאת, בעצם, מחמאה גדולה: לו יכלה המה' רכת לבצע עבודה כבירה זו של איסוף חומר, כיתוב, ציור פרוטומנטו תוך יומיים, הרי היתה באמת מורכבת מאזונים הכואים לפרס בינלאומי. לצער לא היה זה נכון. אולם סברה זו העלתה, בראשונה, רעיון הפוך: שמה קרה היפוך? עבודת ההכנה לאישהשנה לא יכלה להיות סודית לגמרי. עשרות אנשים, שעזרו לנו בשטחים השונים, יצאו על הבחינה לפחות חודש מראש. שמה יטרח אותו כתבלב ויכור אם לא היה בכל זאת קשר בין מאמר השנה לפעולת היועץ המשפטי של ממשלת ישראל?

החייכות באותה ישיבתה לא היה קל. שתי הדעות היו מבוססות למדי. דעה מס' 1 (אורן) היתה: בעולם של שנת תשי"ג שוב אין להכחיש כי התהליכים הבינלאומיים הם שקובעים את גורל המדינות. לפיכך יש לשים את הדגש עליהם. לעומת זאת טענה דעה מס' 2 (כהן): כוחה הפנימי של המדי

מכתבים

שיחה שקר טוב

אברהם פרידברג, תל-אביב

אתם כבר יותר נרועים ממשרד האוצר עם ה' שרים השונים. למען הצדק אתם קצת יותר חזנים — לפחות ערככם משאל ושאלכם אותנו באיזה שער אנהנו רוצים.

חיים ששון, ירושלים

"זה השער לעתון. נערות יופיעו בו". זוהי טיפסתגורצעתנו.

אלישע ארם, יוחנן לביא, ת"א

דופקים או לא דופקים?

את זאת היתה רק פתיחת הסידרה על בעיות ה' ערות (העולם הזה 830) כולו מתחלף. הן המהשכה על מה שעלול לבוא.

... פרי של דמיון חולני. אין בארץ שום חיים ליה. "השחרים" כפי שאמרו קוראים להם. חיים כאן בדיוק באותם התנאים וזווכים, אותו היום כמו "הלבנים".

שורה יעקבסון, תל-אביב

אתם קוראים לזה הפליה — אני קורא לזה עיב' דות החיים. אמנם אין רוב בני עדות המזרח, וש' מים כרמלים החברתיים והתרבותיים הנמוכה, אבל זוהי ככל זאת עובדה.

יגאל לוי, תל-אביב

מה הפלא שאדם מעריה להעמיק אצלו דוקא מכיר לו משהו שעלה מאותה ארץ? האם על' לקחת כל בפלו חסר-מין רק כדי שלא יבוא ויצי' עק: "דופקים את השחרים".

מררכי גולן, חדרה

כאחד מאותם ה"שחרים" שאמם כותבים עיב' הם, פונה אני אליכם לא להמשיך בסירת המא' מרים. אני כותב זאת דוקא מפני שאני במוח שתלני דברים מועטים ומדאכים, שאינם סוד אלא נבני אותם העושים אותם. זהו פצע יתר מדי עמוק יותר מדי מכאיב כדי שתתנו גר. אולי הזמן יביא רפואה — אם כי אני מסופק.

אליהו בן-יקר, ת"א

עד עכשיו השבתי על חיים נחמן ביאליק כאדם מזור ומשעמם. אבל אם אמר מה שאמר על הכ' ספרים אני מחליף לחשוב שהוא היה גם טיפס. או שמה היתה לו הרגשת נחיתות לגבי אונם ה"שחרים"?

חיים דבורה, ת"א

שמענו הרבה על קיפוח עדות המזרח. אולם אף פעם לא הובאו הוכחות ברורות, שחור על גבי לבן. לכן אני פונה עתה לכל מי שנגרם לו עוול מרים. או מי שהושב כי נגרם לו עוול — בכלל הרי' תו "שחר" שיופיע ויניד זאת בפה מלא. אהתי' שכל המתירעים (כולל העולם הזה) יסטיקו את צעקותיהם על הפליות וקיסוחים.

אריה קמיונסקי, תל-אביב

אנשי תשי"ג

בשער כמו זה של חיים כהן (העולם הזה 828) יכולים להתנאות גם העתונים הגדולים בעולם. היא היה נפלא ומשולם ביותר. אותו דבר עלי לומר על הממנה הראשית של אותה ריסורטיה. אמנם יתכן כי בחירתו אינה נכונה ביותר — אבל מחוסר אנשים בולטים ממנו עלינו לקבל בחירה זו.

מאיר בן-נתן, בני-ברק

... אמנם מתפקדו של שבועון למתח בקורת, אך הבקורת שלכם הפכה השמחה חסרת-הניון. כי אותה השמחה שאפשר לצמצא אותה יומיום בעתון מסויים.

לכל שבוע יש שני צדדים ולא יזיק לכם אם תציצו גם אל הצד השני של המטבע.

שמואל ברנמן, ח'פה

מכל אנשי השנה שכחתם. חיתה בחירת איש הכנסת הבחירה החלשה ביותר. רובתום כבתוני לא חרם ממסדרון ה"כיים" תכסיסנים, אנשים מחס' להיות שראו וקצת את סוכתם הם וסוכת המס. נה ששלי' זה אותם לירושלים.

ראובן שפירא, פתח-תקוה

יתכן כי זה היה רק מקרה. אולם שנים מאנשי השנה קשרים קשר מעמדי. באב קובני חיבר את המנון החטיבה, שנוגן בכנס האחרון.

חיים פרוז, תל-אביב

לא באופן אישי

לא פעלתי ממספי כעניין גלותם של ארבעה מ' נכבדי אבירוש (העולם הזה 829). כפיות טובה, האשמות שאו ושנאה הכינותים הן שגרתו לזאת. הלא תוכרו והזורים כיצד נדרשם כנכר. אבל אנו, הנוער, לא נשכח את חרפת אבירוש, לא נשכח גם את עורתם של ערביי הכפר במל' חמת השיחרור ולתנועת המרי.

אילן ק, חיפה

מדי פעם אני חושב שאמם בכל זאת מנימים וכי לא הכל שחור במדינה. אולם כשקורים ספי' רים כמו זה של אבירוש, נעלמים כל הספקות. שום דבר — ויהיה החיובי ביותר — אינו יכול להיות שקול כנגד הפעלת חוקי-ההרשעה של המני' דט, נגד המיעוט הערבי או נגד כל אורח שהווי.

שמעון יששכר, נתניה

אני חושב שהנלית אנשי אבירוש אינה מכוי' נת דוקא נגדם באופן אישי. היא ללא ספק נועדה לשמש אזהרה לכל ערבי בארץ כי הממשלה אנה מוכנה להקצ' ראש כענייני בחסון. אפילו יודיה הגדלים, ברנע שמססיקים לשתף פעולה, עלולים לשלם את המחיר.

אפרים שורן, תל-אביב

הרגלים והמלחמה

קראתי את כתבתכם על האופנה החדשה של הצאיית לגשים והקשר שבין אורנן לבין מלחמת עולמיות (העולם הזה 830). התפלאתי מאד לקריא שפרשן כה רציני ומנוסה כקסימן לזלי-הארס לא ירע להכיר ולתפעל זו, ותמדי רוצה מלחמת עולם כשהצאיית מתקצרות. והלא חסיכה ששונה מאד: כשהצאיית נעשות קצרות, לוטשים נב' רים עינים ברנלי הנערות הנחששות. החברים של

האם יש משהו אחרי התלו-נות של בני עדות המזרח? האם באמת דופקים את השחרים?

כמה מתכתב? הרב? כיצד מיתרגם היחס אל השחרים ב-מעשיו יומיום — בשירות האו-מוכסום, במרפאות, בראגת ה-מוסדות והממשלה?

קרא את התשובות במאמר השני בסדרה זו בגליון הבא של "העולם הזה".

בתוך הריפורמזיה ראיון מיו-חד עם שר המשטרה, בכור שיטריה.

הנערות מתרגמים וכך עולה המתיחות בעולם מלים למלחמה עולמית דרך קצרה ביותר — יותר קצרה מן ההצאיית.

יעל זינדברג, חיפה

הנוער והמזרח

מאת שמצאתי את תמונת הריפורמזיה על איש השנה (העולם הזה 829) התלפתי לכתוב לכם כמה מלים. הכוונה לתמונה של כינוס הפלמ"ח, אשר בעליה הופיעה הכתובת: "הנוער שח כה לשוא". אמנם אתם משתללים לראות תמיד כאילו הנו' ער הישראלי נמצא במבוכה ובאכזר דרר. והוא מחפש לו איריאלים חרשים, הרי הפעם לא קלע' הם למטרה. דוקא בתמונה זו — ובכינוס ילנו — רוב הנוער אינו כזה המחכה לשוא, אינו יורע את דרכו, כי אם נוער שלקח את גורלו בידיו, נוער היורע את המטרה שלפניו ויודע להילחם עליה גם מלחמה אחרת.

הרע הוא שאמם, כנראה, משוכנעים שכל הנו' ער הישראלי הוא מיואש וחסר איריאלים (כפי שבאמת קיים חלק כזה) ואתם מתעלמים מכל זה' ער הזה (שהיה רוב הקהל בכינוס) אשר המבוכה ממנו והלאה.

אחד החברה

הבו זמר

קראתי את מכתבו של קורא י. צ. (העולם הזה 828) ואני מצדיק אותו בהחלט. אנו, הנערים הנו' נערות מגיל 15-18 מסוגלים בהחלט להקים נוח שקוק על עצמו לשמח את לב הנוער במעברת. בכל דבר שיתכן — כלי זמר, מישקפס, שירים, ריקורים, הקראות, רבים בני הנוער הישראלי את העולם הזה ואני מקווה שרבים מהם יענו להצעה ככלו כן אף מקווה שתעולם הזה יסמון את ידו על הנוח הזה, אם יזכס.

חיים מגדל, ביולו 33, ת"א

... הייתי מוכן לקבל על עצמי תפקיד של יו' כוז וארנון, לא כמדיה רבה ביותר בתחיה.

שמואל בן-ארהן, משק עין-גב

העולם הזה יישחח מאד לראות קבוצה ש' תתארגן למטרה זו, יהיה מוכן להגיש לה את מלוא העזרה.

לקשיים שד נוער

כתבתם על הנוער של רמת ישראל (העולם הזה 827) ככתבת על הקשיים של אותם בני השכונה. אני, כאדם המשתדל לספל ללא סרסולת, לא על מנת לקבל פרס, כסידור נערים בעבודה קבועה במסודות או במקומות עבודה ראויים לשמם. מ' צא לנחוק להעיר לכם כמה הערות.

ברשותי נמצאת רשימה של נערים חזוקים לע' בודה ואשר אינם מקבלים אותה מסיבה פשוטה אחת — או משום שהם שחרים, או משום שים עושים רושם של פושעים. הסרסולת הגדולה ש' עשיתם לתנאים בשכונה, מקשה עוד יותר על ה' נערים להסתדר.

מרוע לא תתירעו כי תדע העיריה לדאוג לנוער עדי עליו 15. דבר אשר היה מביא תועלת לנוער בן 18-20? מן הראוי גם שהנוער העובד יניש את עזרתו לסידור הנערים בעבודה.

א. פורת, תל-אביב

שם הרמאי

הרשימה שלכם על מקרה הרמאות שעוללו לי (העולם הזה 828) היתה נכונה ויפה. ועל כך אני מודה לכם. אך אכשכם תקנו טעות השוכנה ברשימה מופיע שמו של התייר שרימה אותי כי יעקב בלוצמן, בעוד ששמו האמיתי הוא יעקב הולצמן.

יעקב קרני, תל-אביב

המאמרים בחתימת יעקב בלובשטיין (בלעם), הצטרף בוועידת הארגון הבינלאומי לדמוקרטיזציה של הבעייה האגרארית (סופיה), כנס התי-נועה העולמית למען השלום באיי פיג'י (פקינג) ומושב גישיות המגודה האינטרנצ'יונלית למלחמה במלחמה ב' בולגיה (זורג).

בשבו מוועידות אלה הרי' צה מטעם ועדת התרבות של ההסתדרות שורת הרצאות על הנושא "ברית המועצות ושאלת היהודים". הרצאות אלה שימשו יסוד לספרו ה' נודע (4 כרכים) בשם הייתי שומר ראשו של מאלנקוב' שתורגם ל-23 שפות דמוק' רטיות חופשיות.

לאחר ההצלחה העצומה של מחזורת-הכיס המקוצרת שהופיעה בניו-יורק, נסע ל'

ליל האמא

ליל האמא (אמא)

ליל האמא

האמת על

אבן גוש

קוראי „העולם הזה“ אינם משלמים 220 פרוטות כדי לקרוא בעתון פסוקים מספר הספרים.

אולם הם משלמים פרוטות אלה, בין השאר, כדי לקיים במדינה עתון בלתי-תלוי שאינו כופף את ראשו לאיזמים ולענשים, המוכן ללא היסוס לקבל על עצמו את מלחמת הנדכאים והמושפלים — יהיה המחיר כאשר יהיה.
בלי מורא — בלי משוא פנים.

מערכת „העולם הזה“

והשיבו את-נבות בראש העם; והושיבו שנים אנשים בני-בליעל נגדו ויעדהו לאמר ברכת אלהים ומלך והוציאהו וסקלהו וימת; יעשו אנשי עירו הזקנים והחרים אשר היוש-בים בעירו כאשר שלחה אליהם איזבל כאשר כתוב בספ-רם אשר שלחה אליהם; קראו צום והשיבו את-נבות בראש העם; ויבאו שני האנשים בני-בליעל וישבו נגדו ויעדהו אנשי הבליעל את נבות נגד העם לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויציאהו מחוץ לעיר ויסקלהו באבנים וימות; וישלחו אל-איזבל לאמר סקל נבות וימות; ויהי כשמוע איזבל כי-סקל נבות ותאמר איזבל אל-אחאב קום רש את כרם נבות היזרעאלי אשר מאן לתת-לך בכסף כי אין נבות חי כי-מת; ויהי כשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב לרדת אל-כרם נבות היזרעאלי לרשתו; ויהי דבר-יהוה אל-אליהו התשבי לאמר; קום רד לקראת אחאב מלך-ישראל אשר בשומרון הנה בכרם נבות אשר-ירד שם לרשתו; ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה הרצחת וגם-ירשת

(מלכים א' כ"א)

כרם היה לנבות היזרעאלי אשר ביזרעאל אצל היכל אחאב מלך שומרון, וידבר אחאב אל-נבות לאמור תנה-לי את כרמך ויהי-לי לגן-ירק כי הוא קרוב אצל ביתי ואת-נה לך תחתיו כרם טוב ממנו אם טוב בעיניך אתנה-לך כסף מחיר זה; ויאמר נבות ל אחאב חלילה לי מיהוה מתתי את נחלת אבותי לך, ויבוא אחאב אל ביתו סר וזעף על-הדבר אשר דבר אליו נבות היזרעאלי ויאמר לא-אתן לך את-נחלת אבותי וישכב על-מטתו ויסב את-פניו ולא-אכל לחם; ותבוא אליו איזבל אשתו ותדבר אליו מה-זה רוחך סרה ואינך אוכל לחם; וידבר אליה כי-אדבר אל-נבות היזרעאלי ואמר לו תנה-לי את כרמך בכסף או אם חפץ-אתה אתנה-לך כרם תחתיו ויאמר לא-אתן לך את כרמי; ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על-ישראל קום אכל-לחם ויטב לבך אני אתן לך את-כרם נבות היזרעאלי; ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח הספרים אל-הזקנים ואל-החרים אשר בעירו היושבים את-נבות; ותכתב בספרים לאמר קראו-צום

האמת על

אבכו גוש

לא תענה ברעך עד שקר, לא תחמוד בית רעך, לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך. (שמות כ')

לא תשא שמע שוא אל-תשת ירך עם-רשע להיות עד חמס: לא-תהיה אחרי-רבים לרעת ולא-תענה על-רב לנ-טת אחרי רבים להטות: ודל לא תהדר בריבו: לא תטה משפט אבינך ברבו: מדבר-שקר תרחק ונקי וצדיק אל-תהרג כי לא-אצדיק רשע: ושחד לא תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים: וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את-נפש הגר כי-גרים הייתם בארץ מצרים. (שמות כ"ג)

למנצח מזמור לדוד: שמע-אלהים קולי בשיחי מפחד אויב תצר חיי: תסתירני מסוד מרעים מרגשת פעלי און: אשר שננו כחרב לשונם דרכו חצם דבר-מר: לירות במס-תרים תם פתאם ירהו לא ייראו: יחזקו-למו דבר רע יספרו לטמון מוקשים אמרו מי יראה-למו: יחפשו-עולות תמנו חפש מחפש וקרב איש ולב עמוק: וירם אלהים חץ פתאום היו מכותם: ויכשילהו עלימו לשונם יתנוודו כל-ראה במ: (תהלים טז)

שנאו בשער מוכיח ודבר תמים יתעבו: לכן יען בושסכם על-דל ומשאת-בר תקחו ממנו בתי גזית בניתם ולא-תשבו במ כרמי-חמד נטעתם ולא תשתו את-ייןם: כי ידעתי רבים פשעיתם ועצמים חטאתיכם צררי צדיק לקחי כפר ואביו-נים בשער הטו:
לכן המשכיל בעת ההיא ידם כי עת רעה היא:
(עמוס ה')

העם צדק ומשפט!

המקולים טירטרו את מנגינות המצעד. תרועות המהומים ליוו את הצועדים הססגוניים. באיצטום הענק שררה אחירה צוהלת. זה זמן רב לא נראתה ישראל כה צוהלת כמו בפתיחת המכביה הרביעית, השבוע, או למ מאחורי המראה העליון הסתתרה מציאות מתקדמת והולכת.

ברומא העתיקה הטביעה תרועת המהומן בקירקס את זעקת העבדים, סימלה את הפיכת הרפובליקה החלוצית, שומרת החוק, ליסירות דורסנית.

בגרמניה הנאצית הסתירה האולימפיאדה הברלינאית הנחרתת של 1936 את מחנות הריכוז ומרפטי העינויים.

מדינת ישראל עזר רחוקה מרומא ומדכאו. אולם היא קרובה להם הרבה יותר מאשר לפני שנה. בעוד שהמהומים צהלו ברמת גן, נעצרו, נכלאו ושחררו אנשים בלי דין ובלו דיין, הופעלה השיטה של העונש בניצור בה, פרצו שוטרים בחשכת לילה לדירות לא פקודות חיפוש, נכבל חופש הביטוי יותר ויותר.

"לחם ושעשועים!" היתה סיסמת הקיסר הרומי. תשובת הנביא הישראלי היתה: "צדק ומשפט!"

ממשלה

אך פעם אחת

בבית הכנסת של קאהיר התכנסו בני ה"קהילה היהודית המקומית, אחת הקהילות העשירות ביותר (והחופשיות יחסית) בעולם. לפתע הורגשה תנועה רבה ליד השער. גבר נמוך קומה, בעל פנים מלבבים ולבוש מדים בהירים, נכנס בליות פמליה של קצינים. מוחמד נגיב, נשיא מצרים וראש וועדת ה"קצינים המהפכניים, בא לבקר את המיעוט היהודי בארצו ביום חגו.

אפשר היה לפרש את הביקור בניסטה פנימית בלבד, כהפגנת הרצון לשמור על אחדות עמו. אולם קרוב יותר לודאי היה פירוש שני — היתה זאת הצורה היחידה בה יכול כיום מנהיג ערבי לרמוז על רצונו ל"שלום בין ישראל וערב."

אורחי ישראל היו יכולים לצפות כי ראש ממשלת ישראל יענה על זיטטה זו בזיטטה דומה — ביקור בכפר ערבי, או קבלת משלחת דתית מוסלמית. הם לא מצאו תשובה כזאת. יתר על כן, לפתע שמו לב לעובדה מדהימה, שלא זכתה עדיין לתשומת הלב הראויה לה: מאז קום מדינת ישראל לא נפגש ראש ממשלת ישראל אף פעם אחת עם משלחת ערבית, לא ביקר אף פעם אחת, ולו גב יחידה, בכפר ערבי.

לא היה זה יכול להיות מקרה. אין מקרים בחייו של דוד בן גוריון, היתה זאת הפגנה של שתיקה שאמרה יותר מאשר אלף נאומים. בי גי לא רצה שאי פעם יוכל מישתהי להאשים אותו בחוסר עקביות או רמיה. ראש ממשלת ישראל לא אהב מעולם ואינו אוהב

גם כיום ערבים. זוהי תכונה אישית, אך הש"פעתה על עמדת המדינה עלולה להיות עצומה.

אמונה טפלה

בשעה שהגנרל המצרי הסתובב בבתי הכנסת של ארצו (ראה לעיל), ישב דוד בן גוריון במלון כרמל בחיפה. ראש הממשלה היה בחופש.

כשנשאל כמה זמן יהיה בחופש, אמר ש"אינו יודע. זו הפעם הראשונה שאירי באמת את כל ענייני הממשלה בידי שותפיו הקטנים, פרט לכמה עניינים הקרובים במיוחד ללבו. היה זה חופש מן הסוג היכול להימשך שבועות וחודשים.

בארץ נפוצו שמועות כי מצב בריאותו של בי גי, רופא, שהוא מוכן למסור את רסן השלטון לאחרים, שהוא עייף. אולם יודעי בי גי, מימים ימימה חייבו לשמע שמועות אלה. הם תיארו לעצמם שישנה כוונה ברורה ומחושבת לנופש. אך גם הם לא ידעו מהי.

ההסבר המתקבל ביותר על הדעת: רצונו של בי גי. להוכיח לשותפיו (ולמפלגה) מה קטנה קומתם בהעדרו, להשריש אהת ולתמיד מלבם את האמונה הטפלה שאפשר להסתדר בלעדיו.

מדיניות

הכסף והזהב

כשצירציל אמר פעם לסטאלין שיש להתייחס בדעות האפיפיוור, ענה הלה, בזלזול: "כמה דיכויות יש לאפיפיוור? השבוע עם זה בפני מנהלי מדיניות החוץ הישראלית שאלה דומה: "כמה דולארים יש למוסר?" על הפרק עמדה השאלה הישנה: מה יגיד אבא אבן באו"ם, כשתתעורר שאלת קבלת סין העממית לארגון (ראה מכל העולמם)?

תשובת המוסר היתה ברורה: ממשלת ישראל נתקבלה לאו"ם, בניגוד לרצון הערביים, על סמך הטענה שהיא שולטת למעשה על השטח שלה. אותה הצדקה ממש יש לקבלת סין העממית לאו"ם. משה שרת נטה לתשובה זו — ביחוד אחרי חידוש היחסים עם מוסקבה והצורך להוכיח מידה כלשהי של ניטרליות. מלבד זאת זכר כי סין ה"לאומנית לא תמכה בישראל באו"ם אף פעם.

קשה להסביר, אולם אבא אבן אינו רב שלוח לאו"ם, אלא גם שגריר בארצות הברית. כשביקר לפני שבועיים במשרד החוץ שאל שאלה לעניין: כיצד יסביר הוא את התשובה הזאת לאמריקאים? שהרי אלה רוב אים דווקא בשאלה זו עניין של חיים ומוות!

לאבן הצטרפו הציונים הכלליים, אשר נציגים חבר הכנסת יעקוב קליבאנוב, צורף למשלחת ישראל באו"ם. הצ"כ ראו בעין רעה את הנסיון למצוא חן גם בעיני מוסקבה, הוכירו את העובדה הידועה שהדולארים זורמים דווקא בחשיגנטון — לא בפקינג.

המועצה הממליצה על מדיניות החוץ, ידעה שהמוסר הוא זהב, והדולארים כסף. היא המליצה להעדיף את המחכת השנייה.

* המורכבת סמנחלי מחלקות משרד החוץ ויועציו.

מעוטים

קי מול קו

"על לומה, לומה, לומה, לומה — יא חלחה יא מזלומה..." צלילי המנגינה הערבית התיישבו בין חורשות הר הכרמל. בכניסה לגן האם, אחת מפנינות הטבע היפות ביותר של חיפה, עמדו עשרות מכוניות, שוטרים ופקי חים עירוניים קיבלו את פני האורחים. בפנים הגן התנהלה מסיבה מיוחדת במינה. על המדשאות, בין העצים, היו ערוכים שולחנות ארוכים. אורחים התכבדו במאכלים מורחיים או מערביים, כאחת נפשמ בפניה אחרת ניגנה תזמורת (יהודית) מנגינות ערב

אבא חושי וידידיו.

"על לומה, לומה, לומה..."

יות מלאות קצב, בליווי מחיאות כפיים של הקהל. האורחים — יהודים, מוסלמים, נוצרים, דרוזים — הסתובבו, התאמצו לדבר איש בשפת רעהו. ביניהם נראו יוסף שפרינצק, יושב ראש הכנסת, הבישוף ג'ורג' חכים, אנשי כמורה ונכבדים מוסלמים ודרוזים, נציגים ופולמוסים. רבים מהם לא נראו ביחד מזה שנים.

הזמנה לשכך. יוזם המסיבה היה אבא חושי, ראש עיריית חיפה. מדי שנה, בראש השנה העברית, נוהג הוא לקבל במשרדו אורחים ומבקרים רבים מבני העיר והסביבה. הפעם החליט לנצל את התג כדי לזמן את כל אורחיו ביחד. נמצאה סיסמה למאורע — "וההרת פני שכן" — נשלחו הזמנות למי סיבתגן לכבוד ראש השנה העברית וה"מוסלמית, שחלו ביום אחד.

המסיבה, שבאה בעצם הימים שסיפורי המתחיות היהודית-ערבית בארץ מילאו את העתונים, היתה כמשב רוח מעודד. בני עדות שונות, שהתרגלו לראות את רעהו כ"עלי אינטרסים מנוגדים" — אם לא ממש כאויבים — שוחחו עתה על חגים וענייני יומיום. אם לא הביאה מסיבתו של אבא חושי לידי יאחוי הקרע; הרי היתה, לפחות, צעד לקראת הפגת המתחיות.

פעולתו של ראש עיריית חיפה, שהיה קודם לכן מנהל המחלקה הערבית של ההסתדרות, לא היתה פעולה בודדה. יחסיו ההדוקים עם הערבים אינם מקובלים על רוב חבריו למפלגה. בעיקר לא על בי גי, אשר גישתו שוללת מתן מעמד כלשהו למועטים במדינה (ראה לעיל). משך השנים נתגבש ברחוב העברי והדרוזי בגליל "קו אבא חושי", לעומת "קו פלמון", על שם יהושע פלמון, יועצו של ראש הממשלה לעניינים ערביים, ומבצע מדיניותו.

מומחים לעניינים ערביים רואים בעובדה שהמסיבה באה זמן קצר בלבד אחרי ה"פטרותו של פלמון סימן להתחלה של פעילות מוגברת מצד אבא חושי. האורחים ה"מוסלמית, שחלו ביום אחד.

* מימין הברישוף ג'ורג' חכים, משמאל ראש העדה הדרוזית.

ערבים עצמם, על כל פנים, קיוו כך. "לאחר שקו פלמון הביא אותנו למצב העגום השורר עתה", אמרו, "כדאי לנסות את קו אבא חושי, אולי הוא יתקן אותו קצת."

צבא

המחבר בלתי ידוע

לפני 19 שנה, בעלות היטלר לשלטון, נגיזו כל ספרי השירים בגרמניה. הוצאו ספרי רים. חדשים. שום שיר, שלא זרם בעורקיו דם ארי טהור, לא נכלל בספרים אלה. אולם המו"לים נתקלו בבעיה אחת: היה קיים שיר אחד שפשוט אי אפשר היה שלא לכלול בספרים, כי כל נערה גרמניה שרה אותו. היה זה שירו של היינריך היינה, "לורליי". לבסוף נמצא פתרון הולם: השיר נכלל, כשמתחתיו מתנוססת השורה: "המחבר בלתי ידוע".

השבוע ניתנה התשובה היהודית למעשץ בלתי-יהודי זה. צבא-הגנה לישראל הוציא לאור את ספרו של המאושל ארביץ רומל, "חיל-הרגלים תוקף. רומל, שבניגוד לדעה נפוצה לא היה גנרל טאנקים, אלא איש חיל רגלים שגילה רק במאוחר את כוח השריון, תיאר בספר זה את פעולתו של החיל האהוב עליו.

אולם צה"ל חשש להניח ספר של גנרל גרמני על מדפי חנות ספרים עברית. הוא הגביל את הספר לשיחוק פנימי, פירסם מידועות בהן נעדר באופן בולט שם המחבר. אמנם, רומל לא היה מעודו נאצי, אלא חייל מקצועי שהקריב את חייו בשעת מרד ה"קצינים נגד היטלר. ספר היומן שלו, מלחמה ללא שגאה, שנכתב בעצם ימי הקרב, ביטא את אישיותו של אדם אנושי, שחיעב מעשיו נקמה וטרור ואף ידע להלל את גבורת אויביו. אולם בכל זאת היה קשה לתת למ"פקד הקורסוס האפריקאי להגיע לתל-אביב — אפילו בתוך כריכת-קרטון.

מאות שנים היו היהודים מקללים את רודפייהם בקללה המסורתית "ימח שמו". בי פעם הראשונה ביצע השבוע צבא-הגנה-לישי ראל את האיום ב"הדרות.

עתונות

התשובה הישנה

כשנתפס בנציון הרשמן, סופר חרות בחיפה, נישא פצצה בנמל היתה תגובתו של ד"ר עזריאל קרליבך בטורו היומי במעריב אופיינית: הוא גולל את האשמה על ראש התנועה כולה, גינה אותה במלים הארסיות ביותר. מערכת חרות לא יכל לעבור על כך בשתיקה, אך לא רצתה גם לפרוט את תויוכות לשרות רשמיות פולמוס מפלגתי, שאינן מביאות כבוד ואף לא משיגות את המטרה הרצויה. תשובתה היתה, לכן, מקובלת ביותר: היא הדפיסה מחדש מאמר ישן שפירסם סם מורה הרוחני, זאב זיבוטנסקי בעיתון יומי שיצא בארץ-ישראל עד לשנת 1938. דאר היוס. במאמר הנקרא בנו השני של טבא נח"ם, מתאר זיבוטנסקי שורת פגישות עם ציתוגואים שסירסו באופן חמור את הדברים שמסר להם. הגרוע שבכולם: ד"ר עזריאל קרליבך.

הפרופיל הוא מכווער. כתב זיבוטנסקי: "לא מזמן הופיעה, בחתיכתו, בעתונים שונים אגדה מוזיאז: לפני שנים מספר כע"סתי עד למאד, אני הקטן, על מלך אנגליה ושליחתי לו בחזרה את אות-הדרגה הצבאית שלי; וגדולה מזו — על צעדי זה שליחתי הודעה במכתב גלוי (כך הוא מספר) אל הטיימס הלונדוני. אולם מערכת הטיימס הלונדי וני לא הדפיסה את המכתב משום שזוהי מערכת זדירה ורצתה לחקור ולדרוש אם יש לי בכלל מה "לשלוח בחזרה" אל המלך האנגלי. ומתוך החקירות האלה נחבר, שמעור לא היו לי לא אות-כבוד ולא דרגת-קצין..."

נוא! מובן. מאליו שחליפת מכתבים הזאת עם ה. מ. המלך ועם ה. מ. הטיימס הלונדוני אינה ידועה לי והניירות (ודינר-הזהב הקטן)... מונחים, לפי שעה אצלי במגרת הכתיבה שבבית... מעניינת ואופיינית היא הנטייה המשונה... לשופך את "המדה הירוקה" על האיש היחיד, מוכרחים לתאר מה נכווער הוא הפרופיל שלו, או לבדות מן הלב משהו מכ"ר ער מתוך הביוגרפיה שלו וזוהי כבר לא התנגדות: זוהי שגאה עיוורת... ובשביל הארון (המשך בעמוד 10).

* אודות טלע על גדות הנהר רייך-הדומה לנערה ומפתה ספנים לסטות מדרכם ולטבונ.

** הכוונה לחם, שבכמה שפות מזרח-אירופיות משמש שם-נגזר לאדם גסירוח.

* אודות טלע על גדות הנהר רייך-הדומה לנערה ומפתה ספנים לסטות מדרכם ולטבונ.

דגלים יוניים ותותחים

משך שלוש שעות ניצבו מאות שוטרים לבני-שרחלים בכל הדרכים המובילות לאי-צד הרמתגני, הורו בידם תנועה אחת, ש-חזרה שוב ושוב. היד הורתה לאלפי המכוניות מכל הסוגים את הכיוון, שנעשה באותן השעות לכיוון היתירי כמעט של התנועה: למכביה הרביעית.

נהרה קטנה יותר במדיה התנהלה ב-מים האחרונים שלפני הפתיחה בכל קווי ה-אניות והמטוסים המובילים לישראל. יהדות העולם שלחה את מיטב ספורטאיה, לא רק כדי להפגין את כוחם בספורט, אלא גם מ-תוך רצון טבעי של הנוער היהודי בעולם להיפגש אלה עם אלה, ובעיקר: להיפגש עם נוער ישראל.

מגן-דוד אדום התבלט

שעות רבות לפני שעת הפתיחה כבר ה-חל הקהל למלא את מושביו ומעמדיו של האיצטד. מגרש החנייה הנרחב היה כבר מלא, שעה שמאות מכוניות הוסיפו לרום. היה צורך בשלוש מכביות ומספר תחרו-יות כדורגל כדי שהקהל ילמד לכבד את ה-סדר, והאחראים לו לארגן אותו. אך הפעם היה הסדר למופת. עשרות השוטרים ש-שמרו על הסדר בתוך האיצטדיון לא נתקלו

כדור הברזל, בפעם הראשונה בהיסטוריה, מעבר 18 מטר, עוררה תשומת-לב מיוחדת. שניהם לא התלהבו במיוחד מן הטקס, מאחר שהזדמן להם לראות כבר משהו יפה יותר, אך שמרו בכבוד על כבוד המעמד, כי עוד שחבריהם צעדו כמו לטיול ערב בשד-רה החמישית, לעסו גומי והצביעו על הנשיא כמו על חיה אכזזית.

אוברלנר זכה בתשואות

אחריהם צעדה המשלחת האלגנטית של ה-בריטים, מבהיקה במכנסים הבהירים ובמעיי-לים הכחולים, שבראשה נושא-דגל ית-תואר, אפריקה הדרומית ירוקת-המעילים, ארגנטינה, בראזיל, שהיתה ירוקה במכביה, התייחסה לעניין ברצינות גדולה יותר מן-ההותיקים, דנמרק באדום-לבן, הודו בתרבו-שים אפורים, הולנד, מקסיקו, פינלנד, אשר גילתה את ראשה דרך-הצדעה, ציילי, צרפת כחולת-המדים, קנדה, שאת דגלה נשא המת-גושש האולימפי אוברלנר, שהניף את כובעו לתשואות הקהל אשר הכירו מהמכביה ש-עברה, רודזה, שודיה שווייצריה ותורכיה.

שירה ארוכה

הכשלון הרציני הראשון בא עם הופעת משלחת ישראל על מגרש המצעד. בחלקו אחראים לו המארגנים, שקבעו כי משלחת ישראל תצעד בגופיות ומכנסי ספור-ט. תלבושת זו נראתה מגוחכת אחרי תל-בושות הפאר של האורחים, גרמה לכך ש-50 מתחרי האתלטיקה הקלה סירבו להשתתף במצעד, מחשש הצטננות ערב התחרויות. אך את מרבית הכישלון יש לוקוף לחוב-תו של סעיף זעירי בהסכם מכביה הפועל, שעסקו עד רגע הפתיחה בהתמודדות הר-דית: הוא הזמין 1500 איש מכל ארגון להש-תתף במצעד. התוצאה: מיד לאחר 500 ה-

עשרות הדגלים. הדגל האוסטרלי, אחד מעשרות דגלים של מדינות וארגוני ספורט שהועברו על-פני במת הנשיא במיצעד הפתיחה של המכביה. מונף בידי ישראלית צעירה.

מטוסים שהצדיעה בכנפיה לנשיא ולמכביה.

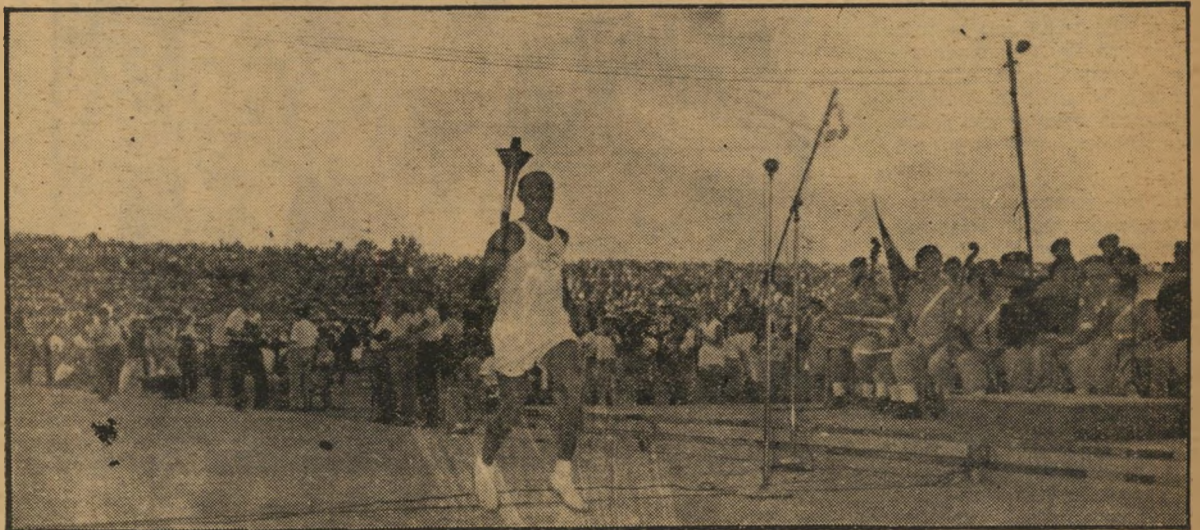
הקהל היה סלחני

ברגע זה הופיע, בריצה נאת'סיגנון, וול-טר פרנקל, הרץ הקשיש מירושלים, הצית את אש התמיד של המכביה מלפיד שהודלק ב-מודיעין, ליד קברי המכבים. זקן-הספורטאים זכה בתשואות הקהל.

השבוע נושאי הדגלים על ידי אברהם שניאור, מסירת זרי פרחים למשלחות על-ידי ילדים, עזיבת המשלחות את המגרש ל-צילוי תזמורת צה"ל ובעיקר ההתעמלות ה-המונית של אלפי הילדים היוו חלקים נאים ומוסיפי-כבוד לפתיחת מפעל ספורטיבי, אך לעומת זאת נכללו בתוכנית כמה הצגות חסרות-טעם שהמארגנים לא הבינו כי זמן-עבר. גם התקלה המסורתית חזרה ונשנתה: הדגל לא רצה להתנופף.

אולם הקהל סלח. הוא עבר לסדר-היום הגדוש על דברים אלה, התלהב מהופעת ה-אורחים, מהנאים שבמיפגמים. הדרך חזרה היתה חלקה כולה משמן, דבר זה גרם להתנגשותם של שני איטובוסים, אך ללא כל פצועים.

היה נדמה שבאותו ערב היו ברחובות תל-אביב יותר עדשות-מצלמה מאשר עיניים.

הרגע הרמטי ביותר. הקריין מודיע שהלפיד, שהודלק בבוקר במוד'עין, הגיע לאיצטדיון. הקהל קם על רגליו, מריע לרץ הקשיש, וולטר פרנקל מירושלים, הנושא את הלפיד הנוער. אפילו חברי המשלחות השונות עוזבים את מקומותיהם, מתייצבים מולו עם מצלמותיהם.

אף במקרה אחד של הפרת הסדר. תחנות מגן-דוד-אדום שהוקמו במקום שי-משו רק כמקום תצפית וצילום לרופאים, שחיוכו לשוא לפחות לסריטה אחת. גם מזג האוויר תרם את תרומתו לשלחה הכללית, לא הלהיט את האווירה באמצעיו שלו.

„האם הכל ידפוק?“

בשעה שלוש ושלושים היה הכל מוכן ל-התחלה. המפעל שהושקעו בו מאות אלפי דולרים ומספר בלתי-מוגדר של לירות יש-ראליות עמד להיפתח. מנגנון-הענק, על אל-פי עובדיו, הביט בחרדה במחוגי השעון. ה-נשימה נעצרה: „האם הכל ידפוק?“ רק עשר דקות לאחר הזמן המיועד, אי-חור פקוט ביותר לפי ממדיו ישראל, הופיעה מכוננית הנשיא ואתה הפתיחה הרשמית.

כמו בשדרה החמישית

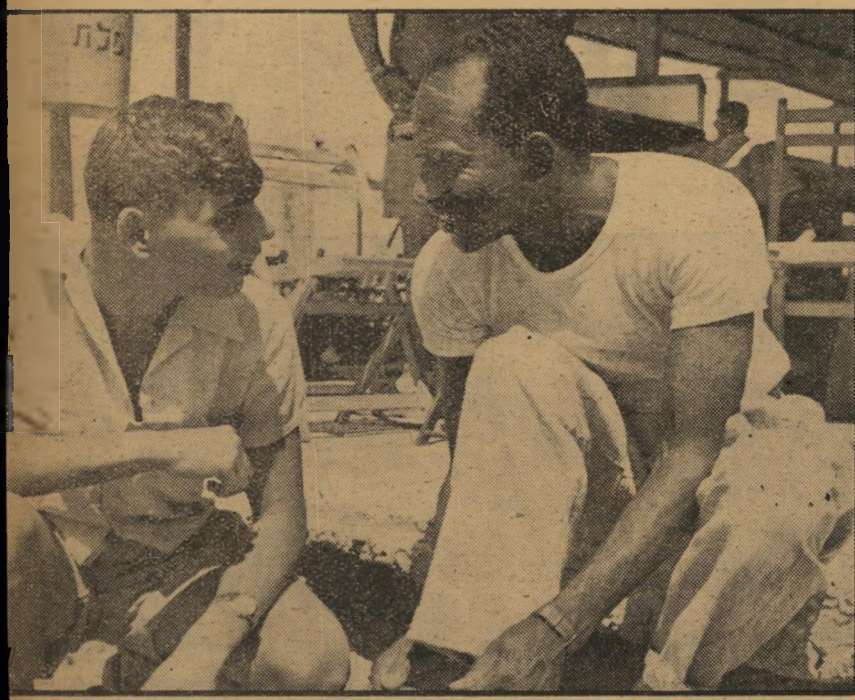
הרגע הגדול בא. למגרש נכנסו, אחרי דגל המכביה המלווה על-ידי משמר-כבוד של סייפים לבושי-לבן, משלחות הספורטאים, ה-נושאות כל אחת את דגל ארצה. לפנייהן צע-דו ילדים ישראלים שנשאו את הכתובות: אוסטרליה, אוסטרליה, שבראשה צעד נושא-דגל רחב-גוף בעל צעדי-אווז, איטליה, בתל-בשות אפורות, אירלנד, האמריקאים אדומי-המכנסים, ששורתם הראשונה, בה צעדו שני ספורטאים לא-יהודים, הריטון דילארד שחום-העור הנושא בכיסו שתי מדליות זהב מה-אולימפיאדות הקודמות ופארי אובריין, יפה-המראה, שאך לפני שבועות ספורים הדף את

בית-רים, האליצורים ושאר המיעוטים המ-דוכאים, הופיעה שירה של 3000 איש חסרי-אימון בצעידה, גרמה לקהל להתקף בשיע-מום עז. היתה זו תחרות פירסומת טיפשית, זולה, שנערכה כולה על חשבון הקהל. ה-צילה א תהמצב, במידת מה, הופעת המכבי הצעיר עם מאות ילדים נושאי פרחים. אך אפילו בצורתה זו זכתה המשלחת ה-ישראלית לתשואות מות, בעיקר כמובן, מצד האורחים. שנהגו למראהו של נוער-ישראלי, נהנו במיוחד מלהקת המחול של הפועל, אותה צילמו עשרות פעמים.

6 מלים. מאות יונים

21 תותחים

בנאום, שהוכיח כי אפשר להכניס ב-15 דקות את כל מה שצריך להיאמר, בירך את-רוך נתנאל, יושב ראש המכבי העולמי, את האורחים והנוכחים, ציין כי המכביה היא גשר בין ישראל לפזורה, הזמין את הנשיא לפתוח, רשמית, את המכביה הרביעית. מאות יונים התעופפו לשמי התכלת עם סיום נאומו של הנשיא, שכלל שש מלים בלבד. הן שמחו להודמנות להימלט מן ה-איצטדיון הצפוף, הגדוש למעלה מ-100 אלף איש, אל מרחב השמים, לא גילו כל עניין בספורטאים, אולי משום שהן עצמן עוסקות כל ימיהן בספורט התעופה. את סמל-השלום ליווה סמל נעים פחות: 21 מטחי תותחים. עם היעלמן של היונים באופק, לא נשארו השמים ריקים: את מקומן תפסה להקת

הזרמות המעניינת ביותר. דילארד האריטון, הרץ הכנסי בן ה-30, בעל שיאים אולימפיים, שהצטרף למשלחת האמריקאית, בשיחה עם מעריץ ישראלי צעיר.

כולנו הרוצחים (צרפת)

נס במילאנו (איטליה)

ט הטוב תשי"ג * הסרט ה

השתעשע בתקוה שיטות אלה הן אמצעי נוח להראות לו בצורה משכנעת ובריאליות רבה את שוקיה המפורסמות של סילבנו מנגנו או גופה החטוב, בעל הקימורים במן קומות המתאימים, של מרילין מונרו. עד עתה נתנה לו ההזדמנות לראות רק את מטרונסקופיקס, תוצרת מ.ג.מ. שהוכיח בעלייה שהתלת מימדיות יכולה, במקרה הטוב ביותר, להתח קרקס קולנועי, לא הישג אמנותי ראוי לשמו.

אך לצופה הישראלי, היתה זו במקרה שנת ברכה. הסכסוך (הטפשי כשלעצמו) בין שלטונות המכס הישראלי לבין חברות הסרטיים האמריקאיות, שהסתיים רק בסוף השנה, הביא לארץ גשם של סרטים אירופיים שאפילו הגרועים בהם מצטיינים על פי רוב בחן ובטעם מקורי, שאינם מצוי בסרטי השגרה האמריקאיים. כסרטי השנה בחר העולם הזה בסרטי אמריקאי אחד, שני סרטים צרפתיים וסרט איטלקי אחד.

אנדה ומציאות. כולנו הרוצחים הוא כתב האשמה הגדול של אנדרה קאיט (עורך דין במקצועו) נגד עונש המוות. העולל שבהורג צאה להורג העלולה לקפד את פתיל חייהם

שחקנית השנה
(שלי ווינטרס)

שחקן השנה
(פרדריק מאדץ')

(ראה שער) בשנת תשי"ג היתה הוליבוד אחוזת בול" מוס שלוש הממדים. שיטות רבות כטינרמה, מטרונסקופיקס, סינמסקופ. מסכרוב ועוד, רק בלבלו את האורח הפשוט עוד לפני שהגיעו לארץ.

היתה לדבר סיבה רצינית: הוליבוד נמ צאה השנה במשבר. היה זה יותר מאשר המשברים הקבועים הפוקדים את הוליבוד מדי שנה בשנה. הפעם היתה זאת מלחמה לחיים ולמות. מכשירי הטלביזיה, שבמשך שנים הוחגק ייצורם בעזרתם הפעילה של אילי הסרטים, חדרו כבר לכל בית אמריקאי עשירי, איפשרו לאמריקאים אוהבי הנוחיות לשבת בנעלי בית בכורסות נוחות שכסוס משקה לצדם, לחזות בתכניות טלביזיה שב רובן לא היו פחות גרועות מן הסרט המוצג בקולנוע הסמוך. כמו תמיד במקרים כאלה, לא חשבה הוליבוד על שיפור אמנותי, העי דיפה לחפש אמצעים טכניים חדשים ומוש"כים.

האורח הישראלי לא הרבה לחטט בסיבות,

* על משברים גדולים קודמים התגברה הוליבוד, באמצעים דומים: הסרט המזכיר והסרט הצבעוני.

ט תשי"ג * הרע תשי"ג

דוד, בתשבע? (ארצות הברית)

סקראמוש (ארצות הברית)

דון קמילו (צרבת)

מות הסוכן (ארצות הברית)

טוב תשי"ג * הסרט הטוב

קולנועי אמיתי עלידי צילומי החזר (פלאש-בק) מענינים. פרדריק מארץ' אינו חדש בעולם הסרטים. הוא הופיע עוד בסרט האילם, נחשב בשעתו כאחד המאהבים של הבר, עבר עם שנות העמידה למשחק אופי שהתבלט בשנות חייו היפות ביותר. בסרט זה, בו הוא מגלם את דמות הסוכן הנוסע, התלוש מן המציאות בגלל כוח המיקוח והזיכרון הנחלשים אצלו, ביצע את תפקידו בהבנה ורגש רב. הוא נבחר עלידי העולם הזה כשחקן השנה. ערבוביה נעימה של פוליטיקה ודת היתה בדון קמילו יצירתו של ז'וליאן דיביבייה, אודות כומר (פרננדל) וראש עיריה קומרי ניסטי באיטליה (גיניו צ'רבי), אולם יחד עם זאת כרעה בקללות ואגרופים, אולם יחד עם זאת מחבבים ומכבדים זה את זה. הסרט היה מלא הומור עממי ובריא, פרננדל, אחד מאמני המימיקה הנדירים, הפגין משחק מצויין ככומר בעל האגרופים. הסרט רצה להוכיח כי יתכנו חיים שקטים בין שתי השקפות העולם הנוגדות של הדת והוקמוניזם זו בצד זו. כשראה האפיפיור, בהקרנה מיוחדת שנערכה למענו, את הסרט, נהנה ממנו, הרשה (המשך בעמוד 14)

שחקנית-משנה השנה קים האנדר

שחקן-משנה השנה פיטר יוסטינוב

של אנשים חפים מפשע, כפי שמתברר לעיני תים אחר כך, אינו ניתן לתקון. גם הפושע אינו ראוי לדעתו, לגורל זה, כיון שהפשע הנו יותר אשמת החברה מאשר הפרט. ההרג, שהוא גבורה לאומית בימי מלחמה ומחחרת, הופך לפשע בימי שלום, מבלי שכמה מנידחי החברה יבינו את ההבדל. הצגת סרט זה נאסרה לא מכבר בבריטניה, אחרי משפט כריסטי, מחשש שדעת הקהל תתעורר לזיכוח חריף סביב הנושא. הנס במילנו הוא גם של ויטוריו (גינבי האופנים) דה'סיקה והתסריטאי צ'יזארה זבאטיני. אגדה בלתי מתקבלת על הדעת שאינה מרחפת מעל למציאות אלא מתוך תוכה. העוני מוצג בו בצורה מזעזעת ומבדחת כאחד, ממש כמו העושר. זהו סרט ההולך בעקבות מיטב המסורת של צ'ארלי (ומניס מודרניים) צ'אפלין, מבלי לחקות אותו. מות הסוכן נגרם בעקבות התמוטטותו הנפשית והכלכלית של איש אמריקה המודקן, שאינו יכול להסתגל לעצבנות ולחמדנות של החיים השוטפים המשתנים במהירות, הגדולה מכפי השנתו. במאי הסרט, לסלו בנדק היה נאמן ביותר למחזהו של ארתור מילר, נתן לו פירוש

הסרט הרע תשי"ג * הס

קוו וואדים (ארצות הברית)

קרה זה בטרינדד (ארצות הברית)

„שלוש“ ו„סלאם“ בבוקרסט

הפולנים, דקוטה דרמנועי, שהועמד במיוחד לרשותם, כדי להביאם בזמן. במטוס זה, שהיו בו נוסעים יחידים, הגיעו לווארשה. מלבד הדייגים, כללה תוכנית הקונגרס פגישות היכרות בין חברי המשלחת השור. לרשותן של פגישות אלה הועמדו תמיד אולמות מפוארים ובהם שולחנות עמוסים בשפע הרגיל. אופיינית לאלה היתה פגישה המשלחת הישראלית עם המשלחת הסובייטית. **עד מעמד רוסי, סמל הפלמ"ח.** הפגישות גדולה גרם ראש המשלחת, איבאניו, שגילה בקיאות כה רבה בשאלות ישראל, עד שחברי המשלחת התקשו לספקו. „כיצד מתקדם מפעל ביתגוטופה?“ „שאלו שלב הנסיונות הסתיים כבר.“ הסברותיו של הנציג הישראלי אישרו כי אמנם המפעל קרוב לסימומו המוצלח. איבאניו הוסיף לשאול בשטחים אחרים: „ואיך נספגים יושבי המעבדות במערכות הייצור והתרבות של המדינה? באיזו דרך כיס מנהילים להם את הלשון העברית? מתי יוחלל הפסקת האשגל מים המלח, עם סימומו של כביש סדום? מדוע מופיעה המילה ישראל בסמל המדינה בעברית בלבד, ואילו בטבטבנות הכסף בעברית וערבית?“

המשלחת הישראלית בקונגרס הסובייטים בווארשה. יצאו שתיים, חזרו אחת.

הפגישה הלבבית הסתיימה בכך, שאיבאניו הציע לאיש שיחו את סמל המשלחת הסובייטית. מחוסר סמל מתאים למשלחת הישראלית, הציע הישראלי ליידידו החדש את סמל הפלמ"ח, אשר הלה לא אחר לענות על דש ששלו, תוך שיחה ערה על תולדות ההגנה, תנועת המרי והפלמ"ח בארץ. **זרע נצץ ונציג מצרים.** במרכז ווארשה נציבת אנדרטה בולטת לזכר לוחמי הגיטאות היהודיים. עליה חרות בשלוש שפות, עברית, אידיש ופולנית: „עם ישראל ללוחמיו הגיבורים.“ הסיוור שאורגן לכל משתתפי הקונגרס נפתח בביקור ממושך ליד האנדרטה, שולה בהסברה מפורטת על מלחמת הגיטאות וגבורת היהודים במלחמה נגד הנאצים. המשלחת הישראלית סימנה את ביקורה בהנחת זרע נצץ על האנדרטה. היה זה אופייני שגם בפעולה אחרונה זו השתתף נציג מצרים, סימל בזאת את העובדה, כי זהו המי קום היחיד בעולם, בו יכולים עדיין ערבים ויהודים לדבר לשלום.

ישיה עשוי מדי תכול, עליו נרקם, לפי דרישת המשלחת הפסימית, מגן דוד והמליים ישראל בעברית ובאנגלית בלבד.

בשר, דגים, בשר או עוף עם תוספות, גלידה, תה ועוגות. ארוחת הערב דמתה לארוחת הצהרים, אך היתה עוד עשירה ממנה. במשלחת טיפל מנגנון מיוחד, שכלל 30 איש, בנייהם מתרממים, נהגים מארגנים ואני שי-שרות, שאגנו לכל פרט, כמו כביסה, סינוור החדרים, אירגון טיולים, הספקת כרטיסים להופעות, שירותים אישיים מיוחדים. **לחמשת המאחרים, מטוס מיוחד.** בשביל הסטודנטים שהיו צריכים לעבור מה פסטיבל לקונגרס בווארשה אורגנה רכבת מיוחדת, אך לרגל תקלה משרדית אחרו להגיע החינות עבור חמשה מחברי המשלחת הישראלית. כשהגיעו החינות, למחרת היום, התנצל הקונסול הפולני על האיחור המצער, ביקש מחברי המשלחת לבוא מחר לשדה התעופה, לנוסע במטוס, כדי שלא יאחרו לפתיחה. כבואם למחרת למקום, הופתעו לראות שחכה להם מטוס של חברת לוט

* סימין השולחן: יצחק שכטמן (מלפנים), ורה רורליץ, עמיקם גורביץ, שאול רזיאלי, משמאל לשולחן: הנג אבוב'נא, יוסף ווינפלד, יואב עבושי, ישראל זק.

שרו במיוחד למטרה זאת, 23 אולמות קולי, נוע, 10 כיכרות רחוב, 9 איצטודיונים ומרכזי ספורט, 261 תיאטרונים ובתי-אופרה. **למשלחת ישראל, 8 מכוניות.** איר-גונו של מפעל-ענק זה היה למופת. חודי שים רבים לפני כן דאגו המארגנים אף לפרטים הזעירים ביותר, שיבטיחו את הנוחות וההנאה המכסימלית לבני כל הארצות, על הרגליהם ומנהגיהם השונים ומשונים. הרופסו מורידרדן בעשרות שפות, אלפי אנשי שים הופסקו בהכנת השירותים היעילים למופת שהועמדו לרשות המשלחות. מועדי הפתיחה והסיום של כל אחד מאלפי המבי צעים נשמרו בדיוק של שניות.

לרשות המשלחת הישראלית, שמנתה 200 איש (מהם 25 ערבים, רובם תושבי סביבת נצרת) הועמדו חמישה אוטובוסים, מן הטיי פוס החדש ביותר של סקודה ושלוש מוניות. הם שוכנו בשני בתים, אכלו במסעדה יחד עם המשלחת היווסיגאמית. התפריט היומי הרגיל: נתח כביר של נגינק משוּבּה, גבינה שוויצרית, חבילה של חמאה, צנצנת קטנה של ריבה, בקבוק חלב מפורסטר, אגסים ושוי פים וכוס תה לארוחת הבוקר. בצהריים: מרק

„הברכה היומיומית בה פוגש אדם בישראל את רעהו היא שלום בעברית וסלאם בערבית. בית, שתיהן פירושן, פשוטו כמשמעו, שלום... עז רצוננו לשלום בעולם כולו וב' מזרח התיכון... ואנו מברכים את כולכם, חברים יקרים, בברכה היומיומית שלנו, שלום עליכם וסלאם עליכם.“

לא היה שום דבר מיוחד בברכה עצמה, אך אחרי סיום נאומו של שאול רזיאלי, סטודנט הטכניון, מתולתל-השער ודק השפם בקונגרס הסטודנטים הבינלאומי בווארשה, קרה דבר מאד בלתי-רגיל: קאמילי, אחד משליחי מצרים, ניגש אל עמי השחרחר, חבר המשלחת הישראלית, חיבק אותו בהתלהבות בשתי ידיו והעמיר עליו נשיקות. הוא לא היה יחיד: עיראקים, עברירדונים, מצרים לחצו בלבביות את ידי הנציגים הישראליים, הביעו את התפעלותם מן הנאומו.

בין השאר, רצון הפיוס. כשיצאה לפני חודש וחצי, משלחת ישראלית * לפסטיבל הנוער הדמוקרטי בבוקרשט, כללה היא גם מספר נציגים שהמשיכו, אחר כך את דרכם לווארשה, לקונגרס הסטודנטים. הפסטיבל, מבחינה ישראלית, היה הישג חשוב: הופעות הישראלים במחול ובמק ישראלים בפרסים שלושיים, הישג גדול למדינה קטנה כישראל, אך החשוב מכל: בכל אלה בלט הרצון, להחזיר את היחסים עם ישראל לחיקוּם, לא לתת לסכסוך החתיים של השנה שעברה להטביע את חותמו לנצח. זו גם היתה הסיבה שהממשלה הישראלית ראתה את צאת המשלחת כעין יפה.

את היקף הפסטיבל עצמו קשה לתאר: השתתפו בו 40 אלף איש, בני 106 עמים וארצות. מדי יום ביומו התנהלו למעלה מ-100 הופעות אמנותיות, שכללו תחרויות ספורט, נשפים, הצגות, שירה, מחול, בלט, הופעות אקרובטיות, תערוכות וסרטים. לרשות הועמדו 4 גנים עירוניים ענקיים, שהוכ

* למעשה, יצאו מן הארץ שתי משלחות נפרדות, האחת מטעם מפ"ם והשניה מטעם הפתח למק"י ולמפלגת השמאל. באווירה הר מאוחדת של הפסטיבל, נראה הפילוג חשוב פחות מאשר בארץ ושתי המשלחות התאחדו.

אני כופר בפרהסיא בכל הנמצא כאן כולל דעת ותוכן גם יחד. ישראלי לא יכול להיות אחי! ועכשיו, בוא תבוא הסחורה הגרמנית, והסבון שנעש מדם וחלב אחי ומשפחתי.

ואליכם „תנובה“, „המשביר“ ו„סולל בונה“ אשר אתם מקבלים את הסחורות, אקרא: תשתמשו ותהנו מדם ששת מליוני היהודים — מובן בלעדי.

י. בן-משה מלומד בשטחי מדעי הטבע, אמנויות ואומנויות.

אנרכיזם, לא. לטענת אחד מחבריו, שה' בריחה אינה פתרון ושיש להילחם בדבר שחושבים אותו לאיום כל כך, השיב הצייר: „להילחם? איך? אולי לזרוק פצצות בנמל? לא. במדינה אין מקום לאנרכיסטים. מה יקרה אם כל אחד יתחיל לזרוק פצצות כשמשוהו אינו מוצא חן בעיניו? לזה אינני מיכן. הב' הברירה היחידה שנותרה לי, היא להגיד שלום ולצאת.“

„ואם עוד יתפכח העם, כפי שאני מקווה,“ הוסיף, „לא צריך לשרוף ולפוצץ את הסחורה ואת שכבר באו ועוד יבואו. צריך לקחת אותן ולקבור אותן בהר הרצל.“

מסע ישראלה

הקשר נפסק

קרוב לשלושה שבועות עברו מאז נקלט השידור האחרון של ישראלה, שהודיע כי עמדה להכנס לנמל מרסיי. מאז לא נתקבלה ממנה כל ידיעה ישירה. תחנת האלחוט ברמת-גן, אשר אתה שמרה הסירה קשר כל הזמן, ייסתה בקביעות לחדש את הקשר, ביקשה אף מחובבים בכל ארצות אירופה וצפון-אפריקה לעזור לה ליפושיה. לשוא. לפי ידיעות שנתקבלו מאנשים שפגשו את

סופית. הוא פירסם ברחובות ירושלים כרוז בון לשון: „לחברי חילי לחי' לשעבר בישראל. הנני נוסע, האנייה מפליגה — אני נפרד מכם בפומבי, שלום לכם, ושנה טובה! מתחילה ועד סוף הייתי עמכם אולם כעת

„איך איכל להיות בסוּחָ,“ שאל, „שהמרגרינה שאני אוכל אינה עשויה מאמי, משחת הנ' עליים — מאחותי והסבון מאחי?“. עז בואן של סחורות השילומים הראשונות לחופי הארץ קיווה בן-משה שיחול, בדרך נס, שיגנו כלשהו. כשהנס איחר לתחולל, החליט

איזה ים הוא זה?

זהו ימה השישי (או אנמה הרביעי) של מדינת ישראל, אשר נוצר השנה, כתוצאה מעבודה מאומצת, בכקעת בית-נטופה, על ידי חברת „תכנון המים לישראל“, כחלק מתוכנית מקיפה של אגירת מי נחלים, נהרות וגשמים לצורכי השקאה. בינתיים התברר שאפשר לנצל את האגם לצורך נוסף: שדושה קיבוצי הפכיבה שזכו לזינון לדייג במקום הכניסו לתוכו מליוני דגיגי קרפיונים, אוספים עתה את היבוא.

יורדים

במקום פצצות, בריחה

בחנות קטנה, חבויה באחת מסמטות ירושלים, הצטופפו מספר אנשים, נפררו בחום מיהושע בן-משה קרמר (32), נמוך קומה, רזה וחיוור, בעל פנים צרים ועיניים תכורלות עייפות.

הוא השיב לחבריו המעטים לחיצת-ידי, חיך חיוך חיוור ואמר שוב ושוב: „שלום, חברה, שנה טובה.“

לא היתה זו פרידה רגילה. כי בן משה ער מדי, בימים הקרובים, לעזוב את הארץ לצמיתות. את חנותו הקטנה מכר כבר למאיר פוקסי, עולה חדש מציכוסלבסקיה.

המחול הוחלף ברובה. כבואו מהור נגריה, בשנת 1938, התאהב בן-משה צייר לפי נטייתו, בירושלים, החליט להשתקע בה. הוא התהלך בסמטות העמוקות של העיר העתיקה, בילה ימים על ימים בין הנופים הקוסמים של הרי יהודה, אותם ניסה לצייר. חיי האמן השקטים לא נמשכו לאורך זמן. באו ימים אדומים ולילות שחורים. בן-משה לא עמד מן הצד. המכחול הוחלף ברובה. ואז הצטרף למחתרת, השתתף מתחילה עד סוף בכל הקרבות בירושלים, נפצע מספר פעמים, אך הסערה עברה והשאר אחריו חלל ויק. במקום ימים אדומים באו ימים אפורים, שלא היו חביבים על הצייר וגם לא על הלוחם. הוא הזניח את מכחולו, פתח חנות לשלטים. „מובן בלעדי.“ השילומים היו הקש ששבר את גב הצייר. לגביו של בן-משה, היו אלה חלבם ודמם של יחודי אירופה שנרצחו.

קאבוט לודג' וקרישנה מונז באו"ם וכתתו הרבותם לעטים נובעים

צד האמריקאים בקוריאה (מלבד יוון). קמו נגדה בפעם הראשונה נוצר באו"ם רוב נגד אמריקה בענין בעל השיבות חיונית. קטטה מצולמת. אמנם, הרוב לא הר עיל. הוא לא הגיע לשנישלישים, הרוב שי אולם אויבי אמריקה קצצו על המציאה. ל- מתרת ההחלטה של או"ם שקיבלה באין כריי רה את העמדה האמריקאית, דחתה את הש- תתפות הודו, הודיע רדיו סין העממית: סין אינה מסכימה להרכב משלחת או"ם כי וועידה העתידה.

עם זאת נפתחה הבעיה כולה מחדש. י- נציגי הגוש הקומוניסטי יוכלו ליהנות, באין מפריע, במחזה של מדינות העולם המערבי מתקוטטות זו עם זו לעיני מצלמות הטלבי- זיה.

סין

שגעונו של האמלט

רוב ארצות העולם סברו כי עמדת ארצות הברית באו"ם (ראה לעיל) היתה פרי שגוון. אולם, כמו בדברי האמלט, היתה שיטה כי שגוון זה.

כל מדינות אסיה ואירופה המערבית רוי צות בהכנסת סין העממית לאו"ם. לדעתן לא הוקם או"ם כמפקדה של העולם המער- בי נגד הגוש הקומוניסטי, אלא כמוסד בו יושבים שני הגושים בצוותא, מנסים למצוא פשרה ביניהם. לכן חשוב שתשייכנה אליו כל המדינות, וכי כל מדינה תהיה מיוצגת על-ידי הממשלה השולטת בה למעשה.

איש לא הסיל ספק שמאו טסהיסונג שולט ביבשת סין.

דעת האדמירל. בנקודה זו מתעורר הפחד האמריקאי. אם תצטרף סין העממית לאו"ם, הרי שממשלת ציאנג קיישיק בפור- מוזה אינה אלא ממשלה מורדים. עזרת אמ- ריקה לציאנג היא, במקרה זה, עזרת ממ- שלה זרה לכנופיית בוגדים, מעשה חוקפי- נג, אשר או"ם חייב לחסל אותו.

האיש הקובע למעשה את מדיניות ארצות הברית במזרח התיכון הוא ראש וועדת ה- רמטכ"לים החדש, האדמירל ראדפורד. האד- מירל משוכנע כי פורמוזה חיונית להגנת אמריקה ועמדותיה באסיה. לכן נאלצת אמ- ריקה ללחום בכל כוחה נגד קבלת סין ה- עממית.

ישנו רק פתרון אחד למצב — ואיש לא דיבר עליו בגלוי במסדרונות או"ם. הפת- רון: להכריז על האי טורמורה כעל מדינה עצמאית, נפרדת, תחת שלטון הממשלה ה- שולטת בה כיום למעשה (בחסות הצי האמ- ריקאי), ולקבל את מאו כחבר באו"ם. כשליט היבשת הסינית.

היתה זאת הודמנות למדינה קטנה לאמר דבר של טעם. עד כה לא השתמשה בה שום משלחת — גם לא משלחת ישראל (רא-ה ב' מדינה).

המלחמה הקרה

צורתו של שולחן

מעולם לא הקדישה ועידה בינלאומית מח- שבה כה רבה לעניני של ריהוט, כמו העצ- רת האחרונה או"ם. הנושא היה: שולחן. האמריקאים רצו בדבר שאינו קיים במי- ציאות: שולחן בעל שתי צלעות בלבד. ה- אנגלים והצרפתים רצו בשולחן עגול. הקנ- דיס, שהתגלו כמדינאים בעלי שיעוריקומה, אמרו שלא איכפת להם מה צורת השולחן, עגול, מרובע או מרובע-צלעות, כל זמן ש- אפשר לשבת לידו ולשוחח. ואילו המזכיר הכללי, דאג האמרסקיולר, רצה בשולחן ש- "אינו לו בכלל צלעות".

המדובר היה בשולחן לוועידת השלום על קוריאה. צורתו היתה באמת חשובה — אם ישבו לידו באיכזה שני הצדדים הלוחמים בלבד, מעין המשך אורחי לוועידה הצבאית באוהל של פאנמונג'ום, או שתהיה זאת ועי- דה בינלאומית כללית להשגת שלום באסיה כולה, בהשתתפות כל הגורמים המעוניינים. במרכזו זהרו פניו של אדם שנראה כמו פילוסוף מיואש, אך היה למעשה שליחו ה- מיוחד של מנהיג הודו. קרישנה מונז, מתול- תליהשער, הפך סמל. אם תצורף הודו לוועידה, סימן שתהיה כללית, ושחשתתף בה מעצמה ניטראלית המעוניינת בשלום בלבד. אם תיע- דר, תהיה זאת וועידה של לוחמים, שכיתהו הרבותיהם לעטים נובעים, אך לא את שנאי- תם לאהבת-רעים.

עניינים פקוחות מדי בימים עבריי, כשהדיפלומטים היו אנשים בעלי פרצופים של שחקני-פוקר שניהלו את עסקיהם מאחורי דלתות סגורות, לא היתה צורת השולחן חשובה. אויבים מאתמול ישבו בצוותא, שתו וויסקיסודה ורקמו בין נשפריקודים אחד למשנהו מזימות משותפות נגד שותפים מי- אתמול. הדוגמה המפורסמת ביותר היתה פוגנרס וינה, שהנוצחה פעמים בלתי-ספורות על-ידי הוליבור, הוועידה בה שיתפה צרפת המנוצחת ובריטניה המנוצחת פעולה כדי ל- רמות את הצאר הרוסי, שהיה המנוצח הצי- קרי.

העולם המתקדם התקומם נגד "דיפלומטיה חשאית" זו. אנשי הקידמה דרשו כי כל משאי- ומתן יתנהיל בפומבי, לעיני העולם כולה. השבוע היתה להם סיבה לפקפק אם אוינם יעיני העולם מביאות ברכה.

כי באו"ם שלטה הטלביזיה. לנציג האמ- ריקאי, קאבוט לודג', לא היה פנאי לדאוג ל- רגשותיהם של בני בריתו. הוא דיך בין ישי- בה לישיבה למצלמת הטלביזיה הקרובה כי יותר, הודיע הודעות מפוצצות לקהל האמ- ריקאי, הבטיח שלעולם לא ייכנע. הדבר עור- בלי ספק, לקאריירה הפוליטית שלו באמרי- קהי אך הויק עד אין שעור למעמד ארצו כי עולם, ולשלום כולה. כל המדינות שלחמו

רוח. הארבעה, קבע ד"ר רבינוביץ, עומדים על רמת התפתחות נמוכה ביותר, גילם ה- שכלי הוא בערך 8 (בעוד שגילם בין 38 ל-51).

לעומתו טען דוד מיוחס: "במוסד בירר- שלים הייתי שמש בית-הכנסת במשך עשרות שנים. העבודה נתנה לי הרבה סיפוק. זה היה טעם חיי. מדוע עוללו לי כל זאת?" הארבעה לא הסתפקו בדיבורים, פנו, בהיר- תם בחופשה בירושלים לפני ארבעה חודשים, לעורך דין יצחק נגר, הגישו בקשה לצרעל- תנאי נגד הנהלת בית-היגון-עיוורים. עד כה לא היו לבקשה כל תוצאות.

אומר ד"ר רבינוביץ: "אין אפשרות להח- זיקם יחד עם הילדים במוסד בירושלים. את יש פה שאלה של ברירה, הרי הילדים זקרי- קים למוסד יותר מהם." הארבעה, בשלם הדל, לא קצאו פתרון לבעיית היגון העיוורים בארץ. הם היו עסוי- קים בחיפוש פתרון לבעייתם שלהם. היה נדמה שחקירה ציבורית היא במקומה.

דרכי חיים

הקרבו האמיתי

"לבושה סמרטוטים ישבה לאה שורצמן (21), בעלת עיניים כחולות, תמימות ועציר- בות בחדר על הגג, שהיה הפך וריק. אמה, אסתר שורצמן, נלקחה יחד עם דודתה, מלכה פינקל, לבית-החולים, אחרי שבלעו מספר ניכר של כדורי רעל. לאה מפגרת בשכלה, אך גם היא ידעה שהכל יבוא על מקומו בשלום: אין זו הפעם הראשונה ששתי ה- נשים מנסות להתאבד. היו כבר מספר מק- רים כאלה, אך תמיד חזרו מבית החולים בריאות, החלו מחדש את כל הפרשה: מריבות, צעקות, השתוללויות, כדורי רעל וחזור חלילה.

אסתר באה לגור עם אחותה כאשר יצאה ממוסד סגור לחולי-גפש בירושלים, ששמח למקום שהתפנה בשביל מקרים חמורים יותר. יחד אתה באה גם בתה, לאה, המשוחתת בחצי-גופה, שישבה גם היא עד אז במוסד סגור לנוער מפגר.

קוניאק ורעל. למרות שיתוקה, הכריחו השתים את הנערה לעבוד קשה: היא כיב-

הסירה בדרך, הגיעה ישראלה לנמל ברצלונה, בספרד, שם היתה אורחת הרב הראשי של הצי האמריקאי הששי לימי החגים. במרסיי הודיעה כי דרושים לה תיקונים וכנראה שגב המסדר שלה נפגע, על כן לא בא כל שידור. לפי התוכנית שנמסרה למערכת העולם הזה מראש, תפליג הסירה לקובלנקה, צפון אפריקה, בימי סוכות.

עד אז יש להניח, יושלמו כל התיקונים והסירה תוכל שוב לשדר ודיעות בקביעות.

דרכי אדם

נחוק: פתרון פרטי

"רימו אותנו!" צעק דוד מיוחס. "אמרו לנו שמעבירים אותנו לרמת-גן ובמקום זה הכניסו אותנו הנה, לבית המשוגעים. אנחנו זא משוגעים, אנחנו רק עיוורים." שלושת חבריו, שרישום וינוקורסקי היו זועמים לא פחות. לפני פסח הסכיב להם מנהל בית-היגון עיוורים בירושלים שמקומם נחוק לילדים עיוורים והם יועברו זמנית למוסדות אחיים. הובטח להם לעבור לרמת-גן, אך למעשה הועברו לבית החולים הממשלתי ל- חולירוח שלוה בבתים.

לרשותם הועמד חדר נאה ואחות מיוחדת, שניסתה לשווא להסתיר את טוב ליבה מאי- חורי מבט נוקשה, מצועף בנוגניות מש- קפיים עבות. היא גם השגיחה עליהם בצאתם לטיול, דבר שעורר אף הוא את המתם. "איננו משוגעים, איננו רוצים שישגיחו עלינו", טען בחום אלפרד קליין. "אנחנו מרגישים את עצמנו כמו בבית-סוהר. התי- לונות מסורגים, הדלתות נעולות. אסור לנו לטייל לבד בנן, כמו בירושלים."

לחיונישטיין היו טענות נוספות: "החולים באים אל חדרנו, עושים כל מיני שגעונות. הם צועקים ומיללים. אחד מהם שיחק פעם בכובע שעל ראשי. רק על פי זה גילינו, בכלל, שאנחנו בבית משוגעים. אנחנו מפ- חזים מהם פחד מוות. מה יהיה אם פעם לאחד מהם יתחשק לעשות לנו משהו?"

משוגעים או לא? מאחורי תלונות העיוורים הסתמרה האשמה מזעזעת: מכיוון

ארבעת העיוורים בבית-החולים לחולי רוח "רימו אותנו"

סה, שטפה רצפות, הוציאה אשפה. השכנים לא יכלו עוד לעבור על כך בשתיקה, איימו על שתי הנשים במשטרה.

אך הנשים לא שמו את ליבן לכך. הן לא נמצאו בשיווי-משקל נפשי עד כדי לשים לב לאחריהם. מלכה, במיוחד, היתה שרוייה בדי- כאון עמוק: בעלה, אליעזר, שהיה משותק, נהרג בירושלים במלחמת השחרור מהתפר- צצות פגז. מאז החלה מלכה לשנות לשכרה ולהשתולל.

בכל פעם שהיתה מקבלת מלשכת העזרה הסוציאלית כסף למחיית בנה הקטן, שמוליק (9), היתה מוציאה את הכסף על משקה או כדורי רעל. אמנם, כל ההרעלות היו מחוש- בות כך, שהעזרה לא תאחר להגיע. שתי הנשים כבר חזרו לאיתנו, בחדר הריק וישבת בודדה נערה עטופת סחבות.

שאי-אפשר לסלק אדם בקלות מבית-היגון לעיוורים? אלא על-ידי העברת-יבכות לבית- סוהר או לבית משוגעים, השתמשו נגדם באמצעי זה, הודיעו באופן כוזב שהם משוגעים.

בהעדר חקירה ממשלתית מוסמכת, היה קשה לקבוע אם אמנם נעשה עוול לארבעה אומללים חסרי-ישע, או שהיה זה רק פרי דמיונם המר.

הביע את דעתו ד"ר אברהם רבינוביץ, מעובדי שלווח, באמרו כי הוא מבין לליבם: היה הם לחלוטין שלא במקום במוסד לחולי-

בחקרה מטוים פנה המוסד לבית-המש- פט, דרש פינוי אך הענין נסחב חדשים רבים.

קום לעובד -

ני שוטרים בריטיים הופיעו לפני כמה שנים, ליד דירתו של מתאגרף מפורסם מאד, חביב הקהל. הם הוציאוהו מן המטה, היכו באויבות שיתלבש והובילוהו ברחוב לתחנה הקרובה ביותר. חיש מהר פשטה השמועה, קהל זועם החל מצטופף מסביב לשוטרים. מאסר הליל נראה להם כמעשה חוצפה שרירותי. עד שעלה על דעת מישהו לשאול מדוע נאסר. "הוא רימה את משרד מס ההכנסה!" היתה התשובה. בין רגע השתנה מצב הרוח. "קחו אותו" פצעו האנשים. "שילך לכל הרוחות!"

היתה זאת תמונה אופיינית למדי להלך הרוח כבריטניה. היא היתה אפשרית גם בארצות הברית, שם סילק העם את הנשיא טרומן ואת מפלגתו, אחרי שנחברר שגנתי ידם למשתמטים ממס ההכנסה. כי כל אורח נורמלי במדינה מסודרת מהרהר בפשטות: אם פלוני משתמש מן העול הכללי, משמע שעלי לשלם יותר מחלקי.

לא טסק ירטי

במדינת ישראל לא היתה תמונה זאת אפשרית. האדם המשתמש ממס ההכנסה הוא גיבור בחוג יידי, סוחר פיקח בעיני מתחריו. אחד הגורמים הוא, בלי ספק, חוסר מסורת אורחית יציבה. אולם הסיבה העיקרית היא שכמעט כל האזרחים מרגישים שמשו אוני בסדר במערכת המס. האיש הפשוט אינו שובר את ראשו בענין זה. אם הוא איש הנוהג, או חסר ברירה, הוא רוטן, מגדף ומשלים. אם הוא בלתי הנוהג, הוא רוטן, מגדף ומשתמט. אולם שניהם לא יעלו על דעתם כי עליהם ללמוד את הבעיה, ליצור דעת קהל שתכוון את המנהיגים.

שניהם מוכנים בהחלט להשאיר את עיני המס — הקובעים לא רק את מצב כיסם הפרטי, אלא גם את גורל המשק — ל"מומחים", פוליטיקאים ועיתונאים. אולם כל זמן שלא ישחנה יחס זה, אין לקחת לכל שינוי יסודי במצב השורר בארץ, הפוגע בעיקר באזרח הפשוט, בצורה המחושבת ביותר: מנכים ממשכורתו את אותו הסכום אשר לפי הצדק היה צריך להישאר בידו כדי לקנות נעליים לילדיו או כרטיס תיאטרון לאשתו.

קריקטורה של אידיאל

הדבר הקרוי בישראל "מס הכנסה" אינו מס הכנסה כלל, אלא קריקטורה עגומה של דבר טוב. מס ההכנסה היה אחד האידיאלים העליונים של כל שוחרי הקידמה, הליברלים והסוציאליסטים, לפני מאה שנה בדיוק, כאשר המדינה הראשונה בעולם — בריטניה הגדולה — הפכה את מס ההכנסה לחלק קבוע של משק המדינה.

הרעיון היה באמת הוגן וצודק. המדינה צוקה לכסף כדי לספק לאזרחיה שרותים — משטרה שתגן עליהם בפני גנבים, רופאים שילחמו במגיפות, שגרירים שינהלו משא ומתן עם מדינות זרות, צבא שימנע פלישה זרה או שיצרך למולדת נתחים נוספים. עליה לקחת כסף זה מאזרחיה, אם היא מטילה מס על מלטה, או על קמחה, הרי שאדם עני ומרוד, המטופל בתריסי ילדים, משלם הרבה יותר מעשיר מופלג, חשוך ילדים, הזקוק לכמות קטנה יותר של מלח. לכן נקבע עקרון: יש לקחת מס מן האזרחים בהתאם לשכרם ורווחיהם. אדם המרוויח מעט, ישלם מעט. אדם המרוויח הרבה, ישלם הרבה. מס זה הייב להיות "פרוגרסיבי", כלומר מתקדם בהתאם לגודל הרווח — עבור אלף הלירות הראשונות יש לשלם אחוז אחד, הרבה יותר קטן מאשר עבור אלף הלירות העשירי.

קל לגבות מפועל

במדינת ישראל, שמחוקקה היו אנשי קידמה וסוציאליסטים מנועוריהם, היה זה דבר מובן מאליה שמס ההכנסה יהיה יסוד הכנסות המדינה מן היום הראשון. אולם המציאות גרמה לכך שמס ההכנסה ממלא בארץ בדיוק תפקיד הפיך מזה אליו התכוונו ממצאיו ולוחמיו. במקום להיות מס הפוגע קשה בעשירים, מעט בעניים, הרי מס ההכנסה הישראלי הוא, אולי, היחיד בעולם הפוגע קשה בעניים, מעט מאד בעשירים.

הסיבה הראשונה והעליונה נעוצה בצדק ובכשרון הממשלה. אדם המקבל משכורת עבור עבודתו — פועל, פקיד, מנהל — קל לגבות ממנו את המס. הדבר אינו תלוי כלל בצדו — נותן העבודה הוא החייב, לפי החוק, לנוכח את המס ממשכורתו לפני שהוא משלם אותה. מקרי הרמאות, כתוצאה מקטנוניה של העובד והמעביד הם מובגלים. לגבי האדם העומד ברשות עצמו, ובעיקר החברות הגדולות והעשירות, שונה המצב לגמרי. ישנן אלף דרכים בהן יכול מנהל-פנקסים חרוץ, ביחוד עם יש לו מניית בעסק, לנהל את הפנקסים כך שהרווח האמיתי ייעלם. כדי לגלות את המייה דרוש לפחות מנהל-פנקסים יותר טוב ממנו. אך מאחר שפקיד ממשלתי משתכר פחות מאשר פקיד פרטי, אין הכוחות הטובים ביותר נמשכים דווקא לממשלה. למשק הפרטי האפשרות לשכור את הכוחות הזריזים יותר.

במקום מס ההכנסה, מס משכורת

לעתים קרובות אין בכלל צורך במעשה-תרמית מאורגן. חברה עשירה יכולה לכוון את עסקיה כך שלא יישאר

* אולם מס ההכנסה ארעיים היו נהוגים עוד לפני כן, כגון פולט החביב הצרפתי בימי המהפכה (1793). ומס ויליאם פיש בבריטניה בימי מלחמות נפוליאון (1798). בשווייץ הונהג מס ההכנסה הזמני הראשון בשנת 1840, בארצות הברית תוקנה רק ב-1913 החוקה שאטרה, עד אז, הטלת

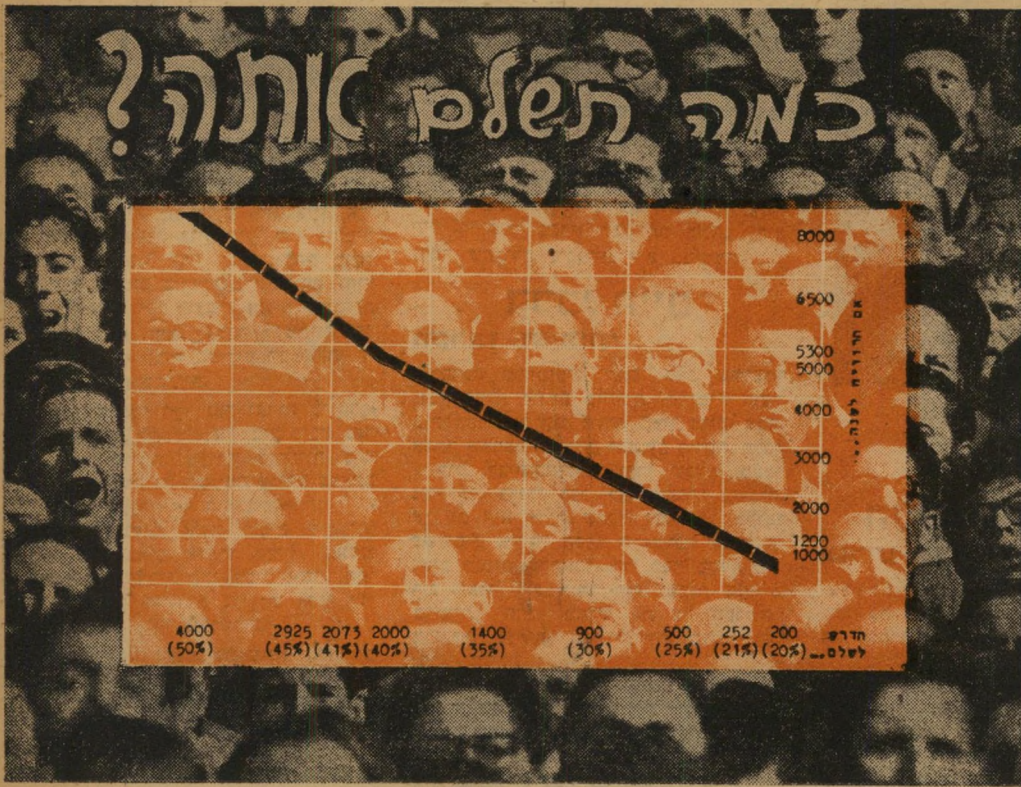
ע עכשוויה היה קשה לך לחשב בנקל מה עליך לשלם מס ההכנסה. לעומת זאת, לבעלי עסקים גדולים, שהיה כדאי להם לשכור אנשים מיוחדים לטיפול במס שלהם, היה קל למצוא את הדרך הנוחה לצאת מן המבוך, כשכספם עורו בכיסם.

חוק מס ההכנסה שהיה קיים עד עכשוויה בישראל הוא אחד המסובכים ביותר בעולם כולו. ספרים שנכתבו להסברת המס, בידי רואי חשבונות מנוסים, נאלצו לסיים את 400 עמודיהם בהודאה שעדיין לא הוסבר הכל.

הסיבה לכך נעוצה בתולדות החוק. החוק הקולוניאלי הבריטי, היה גם הוא לא מן הפשוטים, אך היה בנוי לפחות על המציאות הכלכלית ששררה בתקופה ההיא. בטוב המדינה, בה השתנה המצב הכלכלי מדי חודש בחודשו, לא

ההכנסה "מס ההכנסה" מיס ההכנסה מן דוח מיוחד ע

גם אתה

זוהי דרגת האם שלך

למשל: אם משכורתך הכוללת היא כמו בדוגמות הקודמות בסך 180,800 ל"י (100 ל"י יסוד תוספת יוקר), ושכרך החייב במס הוא לפי החישוב הקודם 164,160 ל"י, עליך לשלם מס הכנסה בסך 41,400 ל"י. כל זה נוגע למשכורתך ולהכנסות שאינן עולות על 5000 ל"י לשנה, היינו 416,666 ל"י לחודש. כדי שהמס לא יאכל למעשה את חלק הארי של ההכנסה הנוספת, ובצורה זו ימריץ אנשים לבטלה או להשתמטות, עולה מכאן והלאה האחוז בקצב אטי יותר. סעיף זה נוגע, למעשה, לא למקבלי משכורות, אלא לבעלי עסקים. אלה ישלמו 40% על 5000 ל"י לשנה, ו-1% נוסף יתחשב לשעור המס שלהם על כל 300 ל"י נוספות. היינו, אם בעל-עסקים מרוחה 5300 ל"י לשנה, עליו לשלם 2173 ל"י (41%), ואם הוא מרוחה 6500 — ישלם 2925 ל"י (45%). עליה זו נמשכת עד שההכנסה מגיעה ל-8000 ל"י לשנה, ושעור המס ל-50%. זהו אחוז המס הגבוה ביותר — מכאן ואילך אין האחוז עולה. אדם המרוחה 20000 ל"י לשנה, משלם 10000 לקופת מס ההכנסה.

מה יורד לך?

השיטה הישנה והמסובכת היתה בנוייה על כך, שכאשר ניגשת לחשב את שכרך, שעליו היית חייב לשלם מס, יכולת להוריד ממנו סכומים מסוימים שנקראו "ניכויים". היו אלה, בין השאר, ניכוי אישי (כלומר, להלכה אך לא למעשה הסכום המינימלי שהיה דרוש לקיומך), ניכויים עבור אשה ילדים, הורים נתמכים, קופת-חולים, קופת-תגמולים תרומות, מיס חבר ועוד. עליה זו נמשכת עד שההכנסה מגיעה ל-8000 ל"י לשנה, ושעור המס ל-50%. זהו אחוז המס הגבוה ביותר — מכאן ואילך אין האחוז עולה. אדם המרוחה 20000 ל"י לשנה, משלם 10000 לקופת מס ההכנסה.

השיטה החדשה מחליפה דרך זו סופית בדרך חדשה, הבנוייה על כך שהסכום עליו אתה משלם מס הכנסה אינו משתנה בכלל — והוא הכנסתך בניכוי חלק מתוספת היוקר. מעתה תוכל רק להוריד מן המס עצמו סכומים מסוימים עבור אותם הצרכים. במלים אחרות, הממשלה "מזכה" אותך בסכומים אלה, ולכן נקרא הדבר "ניכויים", ואלה הניכויים להם תהיה זכאי: אתה רשאי להוריד 10 ל"י לחודש מן המס שעליך לשלם. סכום זה בא, להלכה, כדי לשחרר ממס את הסכום המינימלי הדרוש לך למחיה. הוא נקרא "ניכוי אישי", והוא בא במקומו של ה"ניכוי האישי" הנוכחי למעלה. אם יש לך אשה, ילדים, או הורים שאתה תומך בהם, אתה יכול להוריד מן המס סכום אחד של 3,750 ל"י לכל אחד מהם לחודש.

אם אתה מקבל משכורת, אתה יכול להוריד 10% מסכום המס. יזכיר זה בא לפצות אותך על כך שמכים לך את המס מיד עם קבלת המשכורת. עבוד שהעצמאיים משלמים להלכה בסוף השנה, ולמעשה אחרי שנה-שנתיים, וזוהי מעין ריבית עבור האשראי שאתה נותן לממשלה.

ניגש האוצר לעבר חוק חדש מיסודו, מתאים למציאות החדשה, אלא הסתפק בהחלפת המלים "פלשתינה", "ניצב עליון" ו"פנוט" במלים "ישראל", "שר האוצר" ו"ל"י". במקום שינוי אמיתי הודבקו סלאי אחר סלאי. עתה הציע בניציון ארגוב, נציב מס ההכנסה, חמור הפנים, לתקן את החוק מיסודו, בהתאם לרוח המלצותיו של המומחה מטעם האומות-המאוחדות. שיטה חדשה זו היא פשוטה עד כדי כך, שגם אתה תוכל לעשות בעצמך את חשבונך, לדעת בדיוק כמה עליך לשלם, גם אם במקרה לא גמרת את הפקולטה הכלכלית של האוניברסיטה.

האם כדאי? תוספת-היוקר

תוספת היוקר אינה חלק אמיתי של השכר. היא באה לתת פיצוי (חלקי) לעובד עבור התיקרות מצרכי-המחיה, שלא באה באשמתו.

החייכות: האם להטיל עליה מס, שלמעשה יחסל אותה, כפי שדרש שרי-האוצר, או לשחרר אותה ממס, מתוך הנחה שאין זה שכר, כפי שדרשה ההסתדרות.

עד עכשוויה שילמת מס ההכנסה על חצי תוספת היוקר, והחצי השני היה משוחרר. אם שכרך הכולל הוא 180,800 ל"י (100 ל"י יסוד. 80,800 תוספת יוקר לפי הדרגה החדשה), היית משלם לפי השיטה הישנה מס ההכנסה על 140,400 ל"י.

מעתה לא תזכה עוד תוספת היוקר להנחה כה גדולה. הנחה היא שתוספת היוקר שהייתה קיימת ב-1 באפריל 1953 (60 ל"י), הפכה למעשה לחלק של המשכורת, ורק התוספת שמעל לדרגה זו יחושב לתוספת אמיתית. תוספת זו בלבד תהיה משוחררת ממס ב-70%.

אם שכרך הכולל הוא כקודם, 180,800 ל"י, תצטרך מעתה לשלם מס הכנסה על 164,160 ל"י (היינו = עבור 100 ל"י שכר יסוד, 60 ל"י תוספת יוקר עד אפריל, 4,160 ל"י שהם 20% מעורף תוספת היוקר).

כמה תשלם אתה?

לפיכך, לפני שתיגש בכלל לחישוב המס שעליך לשלם, חייב אתה לברר לעצמך מהו החלק של שכרך עליו אתה חייב לשלם מס — כלומר, שכר היסוד ואותו חלק של תוספת היוקר החייב במס, כאמור למעלה.

הסכומים הנקובים למטה, כדוגמאות, הם הסכומים של השכר החייב במס, ולא של שכרך החודשי המלא: ● אם שכרך (החייב במס) הוא עד 1000 ל"י לשנה, או 83,333 ל"י לחודש, אתה חייב במס בשעור של 20%, היינו 16,500 ל"י לחודש.

● אם שכרך הוא למעלה מ-83,333 ל"י לחודש, הרי משתנה כל האחוז שאתה חייב לשלם עבור כל שכרך. בהתאם לגובה השכר, על כל 16,500 ל"י נוספות לחודש, האחוז הכללי שלך גדל ב-1% — כלומר, 21% על 99,833 ל"י לחודש, 22% על 116,333, 25% על 165,000

מוחלט. לא נבחרו הסרטים מסוג ג', הרעים כמובן מאליו, כי אם אלה שהוצגו עליהם הן תועפות, זכו לשופרי פרסומת גדולים. כזה היה קו וואדיס, סרט מ.ג.מ. כשלוך אמנותי גרנדיוזי, דבר שלא הפריע לו להיות הסרט השלישי המכניס ביותר (10.500.000 דולר) בהיסטוריה של הבד. היה זה הסרט האורך, המשעמם והמרגיז ביותר שנראה זה זמן רב על הבד, בעל דמויות מלאכותיות וגרנדיוזיות המוגיות. הקבר היחידי הראוי להראות בקרב סוסים זה, היה משחקו והופעו חו המצוינים פיטר יוסטינוב האנגלי כנירון. אולם הוא היה מופרע על ידי הוזהר המסנוור, השירים, הריקודים, הרעש וההמור לה של הסרט כולו.

העתונות ברומא התרעמה על הסרט, כתב בה: "אין אנו יכולים לראות את אבותינו הרומאים מחופשים לקאובויים."

בשל מאמצו הכנה להוציא את קו וואדיס מן הביון, נבחר כשחקן המשנה של השנה. לא נפל ממנו הרבה בחוסר ערכו האמנר. תי דוד ובת'שבע, סרט פזקס המאה העשרים, שתיאר את הניאוף המעניין ביותר של ה"גני", זה של דוד (גרגורי פק) ובת'שבע (סרן ז'ן השוורד) בצורה המשעממת והאווילית ביותר. בורותם של המפיקים הגיעה לשיא כאשר גראים בתמונה אחת דוד ובת'שבע יוצאים לטייל במרכבה מחוץ לירושלים והוא מראה לה את הרי הגלבוע.

לעומת חוסר הרמצאותו של דוד ביציעת הארץ, הראה מטיארתו של גריינג'ר התמצאות בקפיצות משונות ובשיקשוקי תרבות בסקרא חוש, סרט נוסף של מ.ג.מ. שהיוה שטח פעולה נרחב לגריינג'ר להוציא את עודף ה"מין שלו, מעלה אגלי זיעה על מצח הקהל, שהתעייף לראותו בשקשוקיו וקשקושו, לא נרגע אפילו מהופעתן של אליאנור פרקר וג'נט לי.

קרה זה בטרניידד לגיטה הייזות, שזה היה סרטה הראשון אחרי שגרה מבהוץ את דלת ארמונו של עלי חאן, היתה זו וואריאציה על נושא של גילדה בו חזרו ונשנו שניים שלושה הריקודים דסוערים, תרסרי הנשקות וחצי תרסר הסטירות המסורתיות שסוגנת שחקנית מסכנה זו בכל סרט.

אכזבה נוספת, אם כי פחות מצלצלת, היא תה אמריקני בפיו שהיה נפוה מוגזם של סרט בנינו, בעל הסרטי שטחי, לשלפוחית צבעונית גדולה, השלפוחית לא התפוצצה, הודות לכריאונטיקה ולריקוד המצויין של ג'ין (יום אחת ביוניורק) קלי והמוסיקה של ג'ורג' גרשווין.

אולם אפילו ברשימה זו לא יכול להיכלל הסרט הישראלי שהמשיך בתשי"ג את שנתו הארוכה.

אנשים

האהבה ופאריז
כשנשאל דוד בן-גוריון מדוע הוא מבלה את חופשתו (ראה במדינה) דווקא במלון הכרמל, שאינו מן הגדולים ביותר בחיפה, מצא סיבה מקורית: "שם אוהבים אותי!" סיפר ד"ר וואלטר איתן, מנהל משרד החוץ: "החלטתי לברר מדוע רוב הישי" ראלים מבקשים אשרות-כניסה לצרפת, גם כשמגמת פניהם לארץ אחרת." השערות של איתן: כמעט כל יוצא מירשאל אינו מוכן לחתור על ביקור-היכרות בפאריז, ולו ליום אחד.

ואמנם, בפאריז פירסם העתון הנפוץ פראנס דימאנש כתבה על מלכת-היופי הבצלת דרור שביקרה שם, סיפר, בין השאר, כי הבצלת הדגימה לפני סופרו כיצד זדקה ריו מון בצהל, עשתה זאת בצורה כה משכנעת עד שרוב הנוכחים במקום נבהלו, כפפו את ראשיהם.

הפרחים ותליאביב

ראש עיריית תליאביב, חיים לבנון, המי רוד בסיכסוך חדש יותר, הביחה-אופרה, ביקש אחרי ראש-השנה מעשרות ידיו ששלחו לו רזי פרחים, שי להגי שלהבא ישלחום לבית-החולים לילודות העירתי, בעוד שהוא עצמו יסתפק בכרטיסי הברכה. פחות לכבינה שורה במועדון מילוא שעה שאמר יעקב ("מושי") הורביץ, שישב ראש בשיחה על התיאטרון: "ועכשיו נעזוב את הטרדייה, אהא, ונפנה לקומדיה הבימה" המימרה, שנתכונה להיות בדיחה תמימה, רגיזה כל כך כמה משחקני שני התיאטרון רוגים, עד שנשבעו שכף גלגל לא תדרוך עוד על סף המועדון. קיצוצית עוד יותר היתה הגובתה של שחקנית הבימה שושנה (דסמונה) רביד, שפרצה בככי היסטרי.

ברוב חסרו, לפרננדל לנשק, כפרס, את ידו הקדושה.

פילוסופיה והומור דק, סרטים טובים אחרים הראויים לציון, היו: העלמה יוליה, שהיה תרגום צילומים נפלאים בשיטת החזר מקורית של מחזהו הקודר והאכזרי של אוגוסט סטרינדברג, הודות לבימויו המצויין של הבמאי אלף שיברג. בתפקיד הבחתי נעים של בתו המתוסבכת והגאה של בעל האחוזה, המתמסרת למשרתה, מושפלת על ידו לאחר מכן, הצטיינה אניטה ביורק, גרטה גרבי החודשה של שבדיה, שזכתה בשל משחקה זה בפרס הפסטיבל בקאן בשנת 1951.

סרט גדול אחר היה דיסה בת אדם, יצירת מופת דנית, לפי ספרו של אנדרסן נקסה, מלאת פשטות וצילומים נאים. לא הבין את הפשטות והטוהר: הצנוור הישראלי, שהר רה, ברוב צניעותו, לקצץ תמונה בה נראית נערה בת 14 רוחצת, ערומה, באגם.

אנגליה שלחה כמה סרטים טובים כהנהגה בבימויו של ז'אן רנואר הצרפתי, בנו של הצייר הודוע. הסרט התעלה למדרגה גבוהה הודות לנואר, שעשה אותו לשיר מוסרטי, הגישו בצורה אנושית עמוקה, ופיוטית. לרונס (המלט) אוליבייה, שחקן שקספירי בעל חזק, עשה מהנרי החמישי, את העיבוד הקולנועי המוצלח ביותר של יצירה שקספירית כלשהי במינימום של הוצאות. הסרט הופק באנגליה בשנות המלחמה. נועה, בגלל תוכנו הפריטי, לעודד את רוח הבריטים. — הבימוי המצויין נוקף אף הוא על חשבון אוליבייה המחונן, גאות בריטינה. קומדיה של רציחות היחה בדם כחול, נושא עדין שבוצע בעדינות, על אדם בעל דם לא כל-כך כחול, המחליט לסלק שמונה קרובים, העומדים בינו לבין הדוכסית, הרוצח היה דניס פרייס, וכל שמונת שארי-הבשר נת' כנסו באיש אחד: שחקן האופי אלק גינס, שגילם את הדמויות בחיטוטאוויות רבה.

בין הסרטים הצרפתיים המעולים התענג הקהל על התענוג, סרטו השני של מקס (במעגל) אופולס, לפי שלשה ספורים של מופסן, אשר הטוב שבהם היה זה על בית בעל פנס אדום; שפט משפט צדק את יצירתו של אנדרה (כולנו הרוצחים) קאיאט, הן על רצח מתוך רחמים וחוסר אוביקטיביותם של המושבעים, המוצגים בחייהם הפרטיים כאני שים רגילים בעלי דעות קדומות וצרות עין; נהנה מחמודותיהם של הציורים חמודים, סרטו השנון והצני של כריסטיאן (סינגולאה) ז'אק על אופין הלא-ביותר חמוד של הנשים וביש מזל של הגבר הנחלק בהן; השתתף בתעלולי השד משחזה, גיראר פיליפ, בסרט, אף הוא של כריסטיאן ז'אק, על גבור עליו של צרפת במאה השמונה עשרה. הסרט היה גם מאטירה על מלחמות בכלל, על מלחמת שבע שנים בפרט ועל מצביאיה.

סרט חזק ומועז היה משחקים אטורים, שטרם הוצג בתליאביב, יופיע לכן ברשימת סרטי השנה תשי"ד.

ג'ון (על עכברים ואנשים) סטייבנק שיתף, כתסריטאי, פעולה עם אליה (מהומה בר-חובות) קאזאן הבמאי ביוה זפאטה, סרט על חייה עלילותיו ומותו של זפאטה, מהפכני מקסיקאי שלחם להטבת תנאי בני עמו, נתפס ונהרג בידי מתנגדיו. הצלחת סרט זה נזקפת גם על חשבוננו של מרלון (הנידונים לחיים) ברנדו, מגלם זפאטה, אישיות קולנועית די נמית וחזקה, אשר לא כמרבית צעירי הוליווד, עומד על רמה אמנותית גבוהה, ידוע כ"ילד הנורא" של בירת הסרטים.

אליה קאזאן תרם את חלקו גם בחשמלית ושמה תשוקה, לפי מחזהו של סנסי ויליאמס הסרט היה למעשה מחזה מצולם, הכוביב את התקוות שתלו בבימויו.

קים האנטר, המשחקת בסרט זה את סטלה, אחותה הנורמלית של בלנז די-בואה (ניויאן ליי) המסורפת, נבחרה על ידי העולט הזה כשחקנית המשנה של השנה, בגלל משחקה הטוב, שלא הועמד בצל משחקה של ויויאן ליי. וכמה באוסקר 1952 כשחקנית המשנה. עוד סרט הראוי לציון היה מקנט תחת השמש עיבוד (הקרוב להתעלם מן המקור) ספרו של תיאודור דרייזר סרג'יה אמריקאית, הודות לצילומיו היפים, ולמשחקה הי נוגע ללב של שלי וינטרס, בתפקיד אליה, הנערה הפשוטה הררה לבחור חלש אופי, נבון (מונטגומרי קליפט), היא נבחרה כשחקנית השנה.

אחרי שהופיעה בתפקידי "נערות רעות" בסרטים מסוג ג', הפתיחה שלי ווינטרס ב משחקה בסרט זה, היתה מועמדת לקבלת פרס האוסקר.

ידך אנשק גברתי

קלין מנשק את ידך, פשוטו כמשמעו, כאשר את מדיחה כלים, מנקה את הבית או מכבסת. שכן קלין אינו מכיל כימיקלים מזיקים או חמרים מגרדים. קלין הוא תכשיר עדין ונוהג בעדינות בידיך — לכן הן נשמרות חלקות, צעירות ויפות לאחר העבודה. הנסיון יוכיח לך כי "קלין" אמעזי בטוה זעריין — הן לכביסה הגדולה והן גרברי צמר עדינים ואריגים צבועונים.

תוצרת "קדימה" חיפה המפיצים: תדאכיב: חברה נאמנות למורה הקרוב בע"מ, רחי הקישון 24 חיפה: חברת נאמנות חיפה בע"מ, רחוב סירקין 5 ירושלים: סוכנות "מרו", מרכז מסחרי 60'33 במקום סבון, נוזל או חזק מיסטר קלין ינקה הכל.

מכרס קלין

טל-אריאלי

במשאל בין 782 נשים

על תכונות הגבר המושלם ציינו 679 בין השאר שעליו להיות תמיד מגולח כהלכה.

דבר זה מבטח בנקל לכל גבר המשתמש במשחת גלוח "שמן".

משחת גלוח "שמן" מפורסמת בטיבה המעולה לא רק בישראל, כי אם גם בארצות רבות כתבל. היא מעלה שפע קצף סמיך ועדין, המרכך היטב גם הזקן הקשה ביותר ואינו מתייבש בזמן הגלוח. גם אם עור פניך רגיש ועדין ביותר תהנה מגלוח יותר קל, נעים ומהיר.

משחת גלוח "שמן" מרוכזת וחסכונית מאד בשמוש.

"שמ" לגלוח! אין על זה ויכוח!

קונצרטם חגיגיים לאחר הסבוב כארה"ב, קנדה ואמריקה הלטינית

שושנה דמארי תליאביב

- אהל שם- מוצאי א' סוכות 24.9
- חיה
- מאי" יום ג' 29.9
- (חיליים) ארמון" 30.9
- חולון ארמון" 2.10
- טבריה
- (מטעם העיריה) — אלישבע" 4.10
- נתניה שרון" 5.10
- ירושלים אדיסון" 8.10
- יד הפנתר: הקומפוזיטור משה וילנסקי

רק 5 שעות ותליאביב עד רומה

עם צפורי הבוק "ארגואוט" כיוון אחד 146.600 הלוך ושוב 263.900

אינפורמציה והזמנה ע"י כל סוכן נסיעות מוסמך או בי. או. אי. סי. תליאביב רחוב ה 4 טל. 679478

ירושלים מלון המלך דוד אנקס טל. 3581 חיפה בנין בנק ברקליס, דרך זעצמאר 65 טל. 6589

מרפפתך היא שימושית דירתך היא קרירה עם סוכן מתוצרת משה וילנסקי

רחוב הרצל 89, תליאביב, טל. 5473. "ה ס ו כ ר"

מצרים

קשר נגד הגואל

אזרחי קהיר התרגלו לראות אלפי חיילים ברחובות העיר: במיסדרים הגייגים, בעמדות אסטרטגיות בשעות חירום, עורכים חיי פושעים בשוקים במסגרת פעולות הצבא נגד השוק השחור. השבוע ראו אותם בפעולה חדשה: גירוד כרוזים שהודבקו בחשכת ליל על קירות העיר.

המודעות הודבקו בעילום שם, הכריזו כי התקפתו האחרונה של מוחמד נגיב על מנייג היגי האופוזיציה באה כדי להסית את דעת הקהל מן העובדה שמשטרו לא הצליח להגריש אף אחד מהבטחוני המפוצצות.

שלושה ימים לאחר מכן באה ההודעה על הרכבת בית משפט צבאי מיוחד לדון בקשר שנתגלה נגד בטחון המדינה. כאב בית הדין ישתבץ קצין תעופה צעיר (35), משופם. איש לא העמיד פנים כאילו עבד אל-לטיף בוגדדי הוא איש משפט מנוסה, שידע לנהל משפט כה חשוב. אולם העובדה שהקצין הצעיר הוא אחד מ-11 חברי מועצת ההפיקה, המחזיקה את השלטון בכירה, השתיקה כל ביקורת.

רק רשיון אחד. משפט זה, אשר אלו יובאו עשרות מחבוי הוופה, שם קץ לירח הדובש הממושך שהיה קיים בין המשטר החדש לבין המפלגות הישנות. משך 13 חודשים עשברו מאז ההפיקה, נמנעו מדינאי המשטר הישן מכל פעולה, מלבד כמה נאומי שבה והלל לנגיב. הם הבינו כי המשטר החדש רכב על גל של התלהבות עצמית אדירה וכי לא כדאי לאיש להתקופה. הם הציגו את עצמם, חיכו להזדמנות לפעול.

בתחילת השבוע נראה כי חשבו שהגיע הזמן, הסימן הראשון להתעוררות בא לפני שלושה שבועות, כאשר כמה מנהיגים ביקשו לערוך אסיפות פומביות לכבוד יום מותו של סעד נג'ול, מנהיג המאבק לעצמאות נגד האנגלים אחרי מלחמת העולם הראשונה. איש אחד בלבד קיבל את הרשות: מרסם עבידה, איש הוופה, שרב עם מוסטפה אל-חאסם, עזב את המפלגה.

האישור ניתן לעביד משני טעמים: הוא אינו גורם שיכול להיק למשטר; בהיותו קופטי, יקרב את בני עדתו לנגיב.

הגנה זהירה. היתה זו רק התחלה של התעוררות. נגיב לא נתן לה להתפתח. שר התינוקה שלו, סלאם סאלה, הודיע כי נתיגלה בין בוגדים לבין מעצמה ורה. את הבוגדים תיאר ככני האצולה המושחתת, הרוצים להפיל את משטר נגיב הגואל.

עוד לפני התחלת המשפט דיברה התביעה רק על בגידה ומזימות; אושי ההגנה ניסו להוכיח כי לא היה כדבר הזה. אולם הם נמנעו מלהשמיץ את טענותיהם ה אמיתיות: שהמשלה עצרה את האנשים מרוב עצבותה, בחששה פן יצליחו ללבות

נגדה את רגשות איידיסיופוק המהלכים עתה בקרב ההמונים.

כעורכי-דיון זהירים, נמנעו הסניגורים מדבר על כך. הם חששו שמה יחליט שר התינוקה כי השתתפו בקשר נגד המדינה.

איראן

מבוקש: שר חוץ

כבר למחרת תפסת השלטון עלידי גנרל פאווללה זאהדי נראה כי הודעתו של קריין רדיו טהראן, על מותו של הוסיין פאטמי, היתה מוגזמת במקצת. הקריין, אשר הש כי הנו מכריז הכרזה היסטורית, תיאר בדמטיות רבה את השתלשלות העניינים, סיפר כיצד נקרע פאטמי, שר החוץ של מוסאדק, לגזרים, עלידי המון מלוכני נסער.

אולם משנרגעו הרוחות וגוויות ההרוגים נאספו, לא נמצא ביניהן אף לא גורה אחת של פאטמי. הדבר נראה חשוד, ודבר הממ שלק החדשה הביע את דעתו כי פאטמי הצליח להמלט. בהתחלת השבוע, הוכח כי צדק הדובר: פאטמי ביקש, וקיבל, זכות מקלט במצרים.

התקרבות לערכים. מיד שיגרה ממשלת איראן מחאה חריפה לקהיר, תבעה את החזרת השר לשעבר. היא גם פנתה לממשלות סוריה ולבנון, התלוננה על כי אנשי הסגל הדיפלומטי שלהן סיעו לפאטמי להסתתר ולברוח. לפי עדויות שנאספו עלידי הבולשת, פנה פאטמי, מיד עם הופיע יחידות הצבא המלוכני ברחובות הבירה, לבנין ה שגרירות הסורית.

שגריר סוריה בטהראן, יחד עם פקידיו הגבוהים, הכיר את פאטמי היטב. כאשר ניתק מוסאדק את יחסיו עם בריטניה, הוטל על פאטמי להתקרב לגוש הערבי, לגבשו לשם פעולה אוהדת באיח ובשוקי הנפט.

הערבים אמנם השליעו כמה נאומי אהדה פושרים. אולם כמדינות החיות במידה לא-מבוטלת מתפוקת הנפט שלהן, לא היו מעוניינות בהסדרת הבעיה האיראנית, שהיתה מזרימה מיליוני טונות של נפט לשוק. לעו מת זאת, התהדקו היחסים האישיים בין פאטמי לבין המדינאים הערביים, נקשרו ביניהם קשרי ידידות.

ידידות זו היא שהצילה את חייו של פאטמי. היא גם החזירה ליחסים האיראניים-ערביים את המתחיות שמוסאדק הצליח להפריג.

התכשיטים ננכרו. התביעה האיראנית להתחזרת פאטמי לא היוותה כל חידוש ביחסי שתי הארצות. עוד בשנת 1945 פנה השאח לפארוק שישלח את ארון אביו, ריוא שאח *.

* שהוגשה בשנת 1941 עלידי הבריטים לדרום-אפריקה. הוא מת שם ב-1944, ארונו נשלח לאיראן, עוכב בקהיר, על-פי פקודת פארוק.

דמות הריאקציה בעדן תעמודה מצרי הצבא מנרד

לראוה לעיני העם. בין האוצרות: חרב השאח ושני האותות.

השאח רמו לנגיב כי היה רוצה לקבל את המכוש השדודי. אולם מוסאדק הסכים עם ממשלת מצרים כי איאפשר לנגוע בו עד אשר לא יוכרע סופית מה יהיה גורל כל רכושו של פארוק.

לא כדאי להסתבך. היתה זו הבקשה האחרונה שהוגשה למצרים — עד אשר נתיגלה כי פאטמי ברח לשם. אמנם אין הוא נכס יקר-ערך, אולם חצר השאח אינה שרוייה בהלך-רוח וותניג כלפי מצרים.

ממשלת נגיב, שהיתה עסוקה בעניינים חשובים יותר (דאה לעי) הודיעה כי אין לה כל כוונה להסתבך בסיכוסך דיפלומטי: פאטמי נמצא במצרים רק באופן זמני. בימים הקרובים יצא לארץ אחרת, להשתקע בה.

לטהראן. אך פארוק סירב: כל זמן שהשאח לא יסכים לתת גט לאשתו, פאווייה, אחותו של פארוק שעזבה את בעלה וחיה עם אחיה בקהיר, לא ירשה את משלוח הארון.

רק בשנת 1949 הסכים השאח לתת את הגט המבוקש. לפאווייה החזרה הזכות להתיחתן מחדש. לאיראן החזרו ארונו של השאח.

אך בזה לא נסתים העניין. כאשר נפתח הארון בטהראן, התברר כי הוצאו ממנו חרב השאח המנוח, משובצת היהלומים, ושני אנתות כבוד יקר-ערך. השאח פנה מיד לפארוק, אולם מלך מצרים השיב בתרעומת כי אין הוא גונב קברים, לא נגע בתכשיטים.

מאותו זמן שררה שנאה גלויה בין שתי הארצות. כאשר גורש פארוק עלידי מוחמד נגיב, נפתחו חדריו, אוצרות ארמונותיו הוצגו

תשבץ אסטרונומי

מאת הקורא מרדכי וייספיש, ירושלים

מאוזן: 1. ממנו צופים אל הכוכבים; 2. תופעה לילית, אך לא בשמים, כי אם בשינה. 3. אבן קשה ביותר; 10. כזה היה גלילאו באסטרונומיה; 12. מצוי בעיר ומצוי בחייר; 13. כוכב ואלהים; 16. גבוה; 17. במקום, שימוש תניכי; 19. הוא יעשה מה שלא יעשה השכל; 20. תופעה אקלימית קיצית; 21. הפסוק האחרון בפרק תניכי זה הוא "אין שלום, אמר אלוהי, לרשעים"; 23. חלק הבית הקרוב ביותר לכוכבים; 24. שכבה מעל כדור הארץ, המחזירה גלי רדיו; 26. מסתרו כוכבים; 27. מטבע מרחבי; 29. עליה עבדו לכוכבים בימים קדומים; 31. על זה ועל טעם אין מתווכחים; 33. עיר משחקי המזל; בארצות-הברית; 35. פרק התלים המספר על תפלת דוד; בשלוח שאול וישמרו את הבית להמיתו; 36. שם כולל לקבוצת כוכבים סביב מרכזם; 38. גם כן, בראשי תיבות; 39. אסטרונום אנגלי, ממוצא גרמני, בעל שם יהודי; 41. תואר שם החרם, למר, לרוב, נער צעיר; 43. חטיבת פלמ"ח שבנתיה מופיעים כוכבים; 44. אחד מכוכבי הלכת.

מאוזן: 1. כיוון זריחת השמש; 2. מת

	7	6	5	4		3	2	1	
									8
41			10		9				
		16		15		14	13		12
			20			19		18	17
				23			22	21	
									24
							26		25
	28			27					
		34	33		32		31		30
									35
				38					
								40	39
				42	41				
									43
					44				

הוה על הארץ בשעת ליקוי חמה; 3. נחש ארסי; 5. מנגינה; 6. היתד התשבצית; 7. תפקיד זה ממלא הקוטב כלפי כדור הארץ; 8. צירף בתערוכה; 9. בשכבה זו מתגנשים המטאורים המתקרבים לכדור הארץ; 11. יהודי, גדול חכמי ספרד; 14. צבע החמה; 15. הברה יוצרת שמות עצם עבריים; 18. הארץ נמצאת תמיד במצב זה; 20. אבן בושינגטון; 22. בקצה כוכב שביט; 23. שנות חיים; 25. היא משפיעה על גאות ושפל המים; 28. מצוי בשמים ועל כתפו של מפקח ראשון במשטרה; 30. אליה קולע החץ; 31. לא טוב ויודי; 32. קיצורו הפר למנטרי של העולם הזה; 34. אגית נוסעים ישראלית וקיבוץ; 36. הירח במחצית החודש; 37. שנת השבת השחורה בארץ-ישראל; 40. חבר הממשלה; 42. בגוג ובעוג.

פרסי ספרים לפותרו תשבץ ידיעות:
יוסף ירין — תימורים, דאר נהלל.
משה פורט — תל-אביב, שדרות נורדוי 10.
איתמן פלאי — ירושלים, רחוב דורות רא' שונים.

תיקון טעות: בשבוע שעבר נשמטה ה שורה השניה של "מאוזן" בתשבץ חצי-ענק. הרייה כאן:
9. במרכז פני האדם. 11 מין תספורת. 14 דורון, או אחד ממוסדות ההגנה.

יד מהתוך אכלבום (כלכל) בילי ישראל

